

Bizim Ailə

№29 Yanvar-Fevral-2013-Qadın-Ailə-Jurnalı-Qiyməti-2AZN

Həyata baxışınızı
çərçivələməyin

BİZİM AİLƏ

Qadın- Ailə jurnalı

Dövlət Reyester № 20929

Təsisçi:
İpəkyolu MMC

Redaktor:
Gülnarə Seyidova

Məsləhətçi
Samirə Mahmudova

Redaktor müavini:
Mətanət Kərimova

Redaksiya heyəti:
Dr.Mehri Məmmədova
Dr.Nailə Süleymanova
Dr.Sevinc Aslanova
Dr.Mehriban Qasımova
Dr.Samirə Həsənova
Zeynəb Nuri
Meryem Demir
Vüsalə Quliyeva
Rəna Mirzəliyeva
Aygün Məmməd zadə
Mətanət Kərimova

Abunə və reklam işləri:
Aynur Məmmədova

Dizayn:
Aygün Məmməd zadə

Qapaq dizayn:
Aidə Sahibli

Ünvan: Bakı şəhəri, Cəfərov
Qardaşları küçəsi. 16
Tel: (+994 050) 369 65 23
(+994 12) 502 07 55

Web:
www.bizimaille.az
e-mail:
bizimailedergisi@yahoo.com

Əziz oxucu!

Müasir dünyamızın durmadan inkişaf edən texnologiyalarından biri də televizordur. O demək olar ki, ailəmizin bir üzvünə çevrilib. Çünki elə bir ev olmaz ki, orda ən azı bir televizor olmasın. Biz onunla yeyirik, içirik, sevincimizi və kədərimizi bölüşürük. Hətta yeri gələndə onunla söhbət edir, məsləhət də alırıq. Sanki ən yaxın dost kimi. Həyatda dostumuzu necə seçiriksə televizoru da, daha doğrusu orada yayımlanan proqramları da elə seçməliyik. Yəni bizə lazım olan, faydalı olan, bizi mənəvi, əqli və psixoloji yöndən zənginləşdirən proqramlara baxmalıyıq. Təəssüflər olsun ki, televizorun bu kimi müsbət yönləri ilə yanaşı insanlara mənfi təsir göstərən, onları özündən asılı hala salan və hətta əxlaqsızlığa qədər gətirib çıxaran yönləri var. Biz “Bizim ailə” olaraq bu sayımızda televizor haqqında bir az araşdırma apardıq. Və onları sizinlə bölüşmək istəyirik. Bələ ki, bu mövzu ilə əlaqədar Gülnarə Seyidovanın “Onun kəşfi”, Məryəm Dəmirin “Əsrin girdabı”, Əlif Güldarın “Televiziya və gələcək nəslin dərdi”, Aygün Məmməd zadənin “Televizor və tərbiyə”, Sevinc Əzimlinin “Televiziya və milli dəyərlərimiz” və bir sıra digər yazıları sizlərə təqdim edirik. Möhtərəm Osman Nuri Topbaşın “Zaman israfı” yazısından hər kəsin faydalanacağına ümid edirik.

Əziz oxucularımız!

Həmçinin, yanvar və fevral aylarında qeyd etdiyimiz şəhidlərimizin də xatirəsini unutmayaq bir neçə yazını da onlara həsr etdik. Xocalı sakini olan Sevinc Aslanova ilə söhbətimizi də yazıya aldığımız.

Bütün bunlarla yanaşı ənənəvi rubrikalarımızı da bəyənəcəyinizi ümid edərək, sizi jurnalımızla baş-baş qoyuruq.

İÇİNDƏKİLƏR

ONUN KƏŞFİ Gülnarə SEYİDOVA.....	3
QİYAMƏT ÜÇÜN NƏ HAZIRLADIN? Samirə MAHMUDOVA.....	6
MÖVLÜD QƏNDİLİ Sevinc VƏKİLOVA.....	9
ƏSRİN GİRDABI Məryəm DƏMİR.....	10
TELEVİZİYA VƏ GƏLƏCƏK NƏSLİN DƏRDİ Əlif GÜLDAR.....	12
TELEVİZOR VƏ TƏRBİYƏ Aygün MƏMMƏDZADƏ.....	14
GÖZLƏRİN İMTAHANI Fatimə ZƏHRA.....	16
DURNA QATARI İqbal ADİLOV.....	19
TELEVİZİYA VƏ MİLLİ DƏYƏRLƏRİMİZ Sevinc ƏZİMLİ.....	20
MÜSAHİBƏ	22
ZAMAN İSRAFI Osman Nuri TOPBAŞ.....	24
AZƏRBAYCANDA DİNƏ QAYIDIŞ Qəmər CAVADLI.....	28
20 YANVAR ÜMUMXALQ MATƏM GÜNÜDÜR Mətanət KƏRİMOVA.....	30
TAXDA ATLARA MİNDİRİB YOLA SALDI ĞİMİZ DUYĞULAR Xədicə ŞAHİN.....	32
BİZİM AİLƏDƏN.....	34
GÜNƏŞ ULDUZ KİMİ.....	36
ÖYRƏNƏK.....	37
HƏKİM MƏSLƏHƏTİ Vüqarə MƏMMƏDOVA.....	38
PORTAĞAL Kəmalə HÜSEYNOVA.....	40
LƏZZƏT DÜNYASI.....	42
XƏBƏR.....	44

3

ONUN KƏŞFİ

6

QİYAMƏT ÜÇÜN NƏ HAZIRLADIN?

24

ZAMAN İSRAFI

30

20 YANVAR ÜMUMXALQ MATƏM GÜNÜDÜR

ONUN KƏŞFİ

Bu gün onsuz ev olmaz dediyimiz alətlərdən olan televizorun tarixi, təxminən 90 il əvvəl, Şotlandiyalı ixtiraçı John Logie Bairdin kəşfiylə başladı. Baird, 21-ci əsrdə insanları saatlarla qarşısında oturmaq bilən televizorun atası idi. Kəşfə marağı uşaq yaşlarda başlayan Baird, 12 yaşında, evinin arxa bağçasında neftlə işləyən generatordan əldə edilən elektriklə evini işıqlandırır. Bu ev şəhərdə axşamlar işıqlandırılan tək ev idi. Elektrik mövzusunda marağı gün keçdikcə artan Baird, evində bir telefon qəbuledici quraraq çöldəki yoldaşlarıyla danışa bilirdi.

Daha sonra "Televisor" deyə adlandırdığı, tikiş iynəsi, kəsilmiş karton və biskvit qutusunda ibarət olan qurğunu hazırlayaraq və yandan sifət görünüşünü meydana gətirdi. 25 İyun 1925-ci ildə tarixin ilk televizor patentini alan Bairdin müvəffəqiyyəti qısa müddətdə böyük maraqla qarşılandı və "Televisor" adını verdiyi icadını ilk dəfə 26 Yanvar 1928-ci ildə Krallıq İnstitutunda tanıtdı. Görünüşün elektron köçürmə sınaqları da nəticə verdi və bundan bir il sonra ilk görünüş köçürülməsini reallaşdırmağı bacardı. Bununla da, 1929-cu ildə ilk televiziya stansiyasını hazırlayaraq, o dövr radio kimi fəaliyyət göstərən BBC ilə televiziya verilişləri yayımlamağa başladı. İlk etapda regional olaraq, məhdud bir sahədə yayımlanan

BBC, 1930-cu ildə Amerika və İngiltərədə rəsmi olaraq yayıma başladı.

Daha sonralar televizorun elektromaqnit sistemi Philo Taylor Farnsworth tərəfindən dəyişdirilərək indiki vaxtda istifadə edilən balonlu TV-lər halına gəlməsinə böyük rol oynadı.

NECƏ İŞLƏYİR?

Televizorun təməl prinsipi işıq enerjisinin elektrik enerjisinə çevrildikdən sonra alınan elektromaqnit siqnalların təkrar işıq enerjisinə çevrilməsidir. Işıq enerjisi elektrik enerjisinə çevrilməsi fikri 1873-cü ildə selenium üzərinə işıq salındığında elektrik müqavimətinin dəyişdiyinin kəşf edilməsi ilə başladı. Bu prinsipə görə selenium üzərinə parlaq işıq düşsə; siqnal qüvvətli, zəif işıq düşsə siqnal zəif olacaqdı. Genliyi dəyişən bu siqnal tərs əməliyyatla ekranda görünüş təşəkkül edirdi. TV bu baxımdan "uzaqdan görmə" mənasındadır. Televizor, bir işıqlı nöqtə əldə etmə əsasında. Nəql ediləcək görünüş, yüz minlərlə kvadratlara bölündükdən sonra, hər bir kvadrat, işıqlanmış nöqtələr kimi qəbul edilir. Bu nöqtələrdəki işıq şiddəti TV verici sistemində radio dalğalarını, dalğalar da TV alıcılarını yenidən işığa çevirir. Görünüşdəki kadrlar çox sürətli olduğu üçün, alıcı ekranlarında tək-tək işıqlı nöqtələr deyil, dəyişik işıqlıqda kadrların meydana gətirdiyi şəkillər müşahidə edilir.

Rəngli televiziya, bütün rəngləri yaşıl, mavi və qırmızının dəyişik nisbətlərdə qarışdırılması ilə əldə edilə biləcəyi gerçəyinə söykənir. Nəql ediləcək görünüş, yaşıla, maviyə və qırmızıya həssas olan üç ayrı kamera tərəfindən eyni anda daranır. Əldə edilən üç ayrı elektromaqnit dalğa, alıcı sistemin ekranında, biri yaşıl biri mavi və biri qırmızı olan üç görünüşü üst-üstə salır və bu rənglərin qarışmasından, təbii rənglənmələr yenidən əldə edilir.

İndiki vaxtda olan balonlu televiziyanın hamısı CRT (Cathode Rays Tube: Katot Şüalı Balon) olaraq adlandırılan bir texnologiyaya malikdir. Bu ekranlarda görünüş meydana gətirmə sistemi yüz minlərlə lampanın bir araya gətirilməsi şəklində tərif edilə bilər. Çünki CRT ekranların səthi yüz minlərlə kiçik nöqtədən meydana gəlmişdir. Bunlar piksel adlanır. Piksellerin hər biri ayrı şəkildə işıqlandırıldığından və hər biri fərqli rəng meydana gətirə bildiyindən, piksellerin müəyyən bir nizamda yanması görünüş meydana gəlməsinin qaynağıdır.

Ekran səthindəki fosfor təbəqəsinə çarpan elektronlar parlayaraq pikselleri işıqlandırır. Şüa dəstələri elektron tapançasından üç ana rəngdə yayılır. Bunlar "RGB Colors" olaraq bilinən Qırmızı, Yaşıl və Mavi rənglərdir. Bu rənglərin qarışığı ilə təbiətdəki bütün digər rənglər əldə edilir. Bu rənglərin 100 % nisbətində qarışığı ağ rəngi, heç işıq göndərilməməsi, yəni qaralıq da qara rəngi meydana gətirir. Digər bütün rənglər isə, bu ana rənglərin dəyişik nisbətlərdə qarışığı ilə əldə edilir. Nəticədə, ana piksel, alt piksellerin birləşməsiylə yaranan rəngi əks etdirir və televiziya ekranında o rəng görünür. Bu hadisə çox yüksək sürətdə olub saniyədə minlərlə dəfə edildiyindən, alınan TV signalı ekranda gerçək zamanlı olaraq görünüş meydana gəlməsinə mümkün edir.

Azərbaycanda TV-nin fəaliyyətə başlanması.

1956-cı il fevralın 14-də fəaliyyətə baş-

ladı. Bakı televiziya mərkəzi üçün binanın inşasına 1954-cü ildə başlandı və telemərkəzin binası 1955-ci ilin sonunda təhvil verildi. 1956-cı ilin fevralına qədər "Bakı studiyası"nın ara-sıra sınaq verilişləri yayımlanırdı. İlk veriliş günü ekranda Nəcibə Məlikova göründü və çıxışına "Göstərir Bakı!" kəlməsi ilə başladı. Həmin gün ekranda "Bəxtiyar" bədii filmi nümayiş etdirildi.

"Bakı studiyası" əvvəlcə həftədə iki, sonra üç dəfə 2 saatlıq proqramla efirə çıxırdı. İlk mərhələdə televiziya sahəsində mütəxəssislər olmadığından orada işləməyə radio, qəzet və teatr əməkdaşları dəvət edilirdi. 70-ci illərdən etibarən "Azərbaycan Televiziyası"nın gündəlik veriliş və proqramlarının yayım həcmi 10 saata, 80-ci illərdə 18 saata çatdırıldı. 2005-ci ilin yanvarından isə televiziya 24 saatlıq fasiləsiz yayıma keçdi. 1956-cı ildə teleqüllənin inşası hələ başa çatmamışdı. Ona görə də "Bakı studiyası"nın ötürücüsü 44 metrlik adi neft buruğunda quraşdırılmışdı. 1957-ci ildə hündürlüyü 180 metr olan qüllə istifadəyə verildi. O zaman qüllənin vasitəsilə ötürülən verilişlərə yalnız paytaxtda və onun ətrafında baxmaq mümkün idi. Proqram saatının artırılması, qabaqcıl texnologiyanın rabitə və telekommunikasiya sistemində tətbiq olunması yeni teleqüllənin ucaldılmasını tələb edirdi. 1979-cu ildə Azərbaycan SSR Rabitə Nazirliyi Bakıda 310 metrlik teleqüllənin tikilməsi üçün fəaliyyətə başladı. Təməli 1981-ci ildə qoyulan yeni televiziya qülləsi 1996-cı il iyunun 7-də istifadəyə verildi.

Televizordan asılı olmaq

Televiziya asılılığı, insana mənəvi və psixoloji təsiri səbəbiylə onu izləyənin həyatında əhəmiyyətli bir yer tutmasını ifadə edən narahatlıqdır. Narkotik maddə, video oyunu, internet və qumar asılılığına bənzər bir təsir göstərir.

İnsanı televizor asılılığına yönəldən faktorlardan əsasən başqa asılılıqların

Televiziya asılılığı, insana mənəvi və psixoloji təsiri səbəbiylə onu izləyənin həyatında əhəmiyyətli bir yer tutmasını ifadə edən narahatlıqdır. Narkotik maddə, video oyunu, internet və qumar asılılığına bənzər bir təsir göstərir.

Bir uşaq, televizoru uzun müddət izləyirsə zamanla gözləri zəifləyə bilər. Çünki; televizor işləyərkən zərərli şüalar xaric edir.

Uzun müddət televiziya izləyən və proqramı dəyişməyən uşaqlar üçün televizor psixoloji problemlər yaradır.

(spirtli içki asılılığı kimi) və sosial-iqtisadi səbəblər də ola bilər. Boş vaxtın kifayət qədər qiymətləndirilə bilməməsi, pis bəslənmə, psixoloji problemlər televiziya asılılığına yönəldən ünsürlərdir.

Asılı kəslər ünsiyyət problemini televizor qarşısında nizamlamağa çalışır, bəzi insanlar isə depressiya və əsəblərini televizora yönəldirlər. Televizorun bəzən rahatlaşdırıcı təsiri bu vəziyyətə gətirib çıxardığı düşünülür.

Özlərini televizordan asılı görən insanların bu işdən daha çox sıxıldıqları, özlərinə nəzarət etmə qabiliyyətlərinin az olduğu və diqqətlərinin çox asan dağıldığı da müşahidə edilmişdir. İllərdə edilən müşahidələrin nəticələrinə görə, televizorla çox vaxt keçirənlərin, heç seyr etməyən, ya da az seyr edənlərə nisbətdə cəmiyyət üçün daha az qarışıqları, ictimai fəaliyyətlərinin az olduğu, çox ya da heç idman etmədikləri, həddindən artıq kök olmalarıdır.

Televizor izlərkən

Televiziya, faydalı bir kütləvi informasiya vasitəsidir.

Televizor izləyərkən daha tez və asan öyrənirik.

Gəzib görmədiyimiz yerləri televizor sayəsində izləyirik.

Yarışma proqramları izləyərkən biz də məlumatlarımızı yoxlaya bilirik

Televiziya insanlara xidmət etməlidir. Onları məhbus etməməlidir.

Televizor izləyərkən mümkün qədər uzaq məsafədən baxmağa çalışın.

Bir uşaq, televizoru uzun müddət izləyirsə zamanla gözləri zəifləyə bilər. Çünki; televizor işləyərkən zərərli şüalar xaric edir.

Uzun müddət televizor izləyən və proqramı dəyişməyən uşaqlar üçün televizor psixoloji problemlər yaradır.

Televizor izləmədən əvvəl uşaqlar üçün hansı proqramların uyğun olub, olmaması dəqiqləşdirilməlidir.

Qiyamət üçün nə hazırladın?

Bir neçə aydır ki, dünyanın sonunun çatması ilə əlaqəli gələn xəbərlər insanları təşviş içində saxlayıb. Bir qrup insanlara görə maya təqviminə əsasən dünyanın sonu gəlib. Bir qism alimlərə görə isə səmada planetlərin bir-birinə yaxınlaşması nəticəsində beş-altı gün dünya zülmətə bürünəcək, elektrik və qaz kəsintisi meydana gələcəkdi. Belə məlumatlar insanları təşvişə salaraq, ehtiyatlı davranaraq evlərinə ərzaq, şam və digər zəruri məmulatlar almalarına səbəb oldu. Hətta vəziyyət o yerə çatdı ki, bəzi yerlərdə illərlə piştaxtalarda müştərilərinin yolunu səbirsizliklə gözləyən şamlar böyük sürətlə tükəndi. Halbuki gələn məlumatlara görə bu kimi xəbərlər şam satışını sürətləndirmək və hərəkətləndirməkdən başqa bir şey deyildi. Həqiqətən də, elektrikle

təchiz olunmuş yerlərdə şama olan tələbat azaldığından şam ticarəti və satışı ilə məşğul olanlar belə fəndləri ortaya atmış, hər zaman olduğu kimi indi də dini biliyi və məlumatı olmayan insanları torlarına saldılar.

Təəssüf ki, əksər insanlar hər dəfə olduğu kimi bu dəfə də elm adamlarına və dini ekspertlərin fikrini belə araşdırmadan bu kimi xəbərlərə inandılar. Halbuki dünyanın sonunun gəlməsi haqqında və ya dünyanın bir neçə gün zülmətə bürünməsi haqqında elm adamlarının və ilahiyyatçıların tutarlı açıqlamaları yox idi. Qiyamətin qopması adlanın dünyanın sonunun gəlməsinin dəqiq vaxtı və tarixi nə qədər elmi inkişaf edilərsə də hələ də bilinmir. Çünki onun bilgisi yalnız Allah qatındadır. Allahın göndərdiyi və üstün tutduğu peyğəmbərlər belə

Deməli, bir möminin üzərinə düşən əsil vəzifə qiyamətin zamanı və saatını araşdırmaq deyil, onun hər an qopa biləcəyi düşüncəsi ilə axirət həyatına hazırlıq görməkdir.

Allah Təala bütün bəndələrini sıratı müstəqimdən ayırmayaraq o günün dəhşətindən qorusun! AMİN.

onun vaxtını bilmirdilər. Allah Təala qiyamət vaxtının saati barədə Əraf surəsinin 187-ci ayəsində belə buyurur:

“(Ya Rəsulum!) Səndən saat (qiyamət günü) haqqında soruşarlar ki, nə vaxt qopacaq? De: “O ancaq Rəbbimə məlumdur. (Qiyamətin) qopacağı vaxtı Allahdan başqa heç kəs bilə bilməz. Göylərdə və yerdə (Allahdan qeyri) bir kimsənin onu bilməsi çətindir. O sizlərə ancaq qəflətən gələr!” Sən onun haqqında bir şey bilirsənmiş kimi onlar (səndən) israrla soruşarlar. De: “O ancaq Allah dərgahında məlumdur, lakin insanların əksəriyyəti (bunu) bilməz!”

Mömin üçün əsas olan qiyamətin nə zaman qopacağını öyrənmək deyil, o əbədi həyata hazırlaşma bilməkdir. Allah Təala ilahi hikmətinə əsasən onun qopacağı saati bildirməməklə bərabər, qiyamət əlamətlərini Peyğəmbəri vasitəsi ilə bizlərə bildirmişdir. Belə ki, Qurani Kərimdə Allah Təala qiyamətin yaxınlaşacağını göstərən əlamətlərin ortaya çıxmasını belə bildirir:

“Onlar (kafirələr) ancaq o saatin (qiyamət saatının) qəfildən başlarının üstünü almasını gözləyirlər? Onun əlamətləri artıq gəlmişdir. (Qiyamət saati) onlara gəlib yetişdiyi zaman ibrət almaları (peşman olub tövbə etmələri) onlara nə fayda verər?!” (Məhəmməd, 47/18)

Bu ayədə geyd edilən əlamətlər böyük əlamətlərdən çox-çox əvvəl ortaya çıxmış əlamətlərdir ki, bunları Rəsulullahdan (s.ə.s.) gələn hədislərə əsasən belə sıralamaq olar:

1. Peyğəmbər (s.ə.s.) göndərilməsi. Allah Rəsulu (s.ə.s.) belə buyurmuşdur ki: *“Qiyamət günü ilə mən belə göndərilmişəm deyərək şahadət barmağı ilə orta bar-*

mağını göstərmişdir”. (Buxari, Talaq 25)

2. Elmin qalxıb cahilliyin artması (elmə dəyər verilməməsi), içki və zinanın açıq şəkildə edilməsi.

3. Qadınların kişilərə görə çox olması.

4. Hündür binaların tikilməsi, səriştəsi olmayan insanların iş başına keçirilməsi.

5. Adam öldürmə hadisələrinin artması.

6. İki İslam ordusunun bir-biri ilə vuruşması.

7. Özünü Allahın Peyğəmbəri elan edən otuzə yaxın yalançı peyğəmbərin (dəccal) ortaya çıxması.

8. Dünya malının bollaşması, zəkat və rəcək kasibin olmaması.

Böyük əlamətlərə gəlincə bunlar bir-birinin ardınca baş verən əlamətlərdir. Bu əlamətlər insan iradəsini aşan və təbiət qanunlarına zidd olan hadisələrdir:

1-Duman (Duhan). Möminlərin qrip xəstəliyinə tutulmuş, kafirləri isə sərxoş vəziyyətə gətirən bir dumanın çıxması və bütün dünyanı əhatə etməsi.

2-Dəccal. Tanrılıq iddiasında olan birinin çıxması və qeyri-adi möcüzələr göstərməsidir. Rəsulullah (s.ə.s.) Dəccalın çıxması ilə əlaqəli bir hədisində belə buyurur: *“Allah elə bir peyğəmbər göndərmişdir ki, o peyğəmbər ümmətini Dəcalla qorxutmuş olmasın. Şübhəsiz ki, Dəccal aranızdan çıxacaqdır. Onun halından hamınızın xəbəri olacaq. (Yəni Tanrılıq iddiasında olduğunu görəcəksiniz) Onu gördüyünüz zaman bilin ki, Rəbbinizin bir gözü kor deyil, Dəccalın isə sağ gözünün kor və dombalmış olduğu sizə gizli qalmasıdır”*. (Buxari, Fitən, 26; Müslim, Fitən, 101)

3-Dəbbətül-ərz. Bu isimdə bir canlı məxluqun çıxmasıdır. Qurani-Kərimdə belə buyrulur: *“Onlara deyilən söz yerinə*

yetdiyi (qiyamət yaxınlaşdığı) zaman onlar üçün yerdən (möminlərlə kafirləri xüsusi nişanla bir-birindən ayıran) bir heyvan çıxardırıq ki, onlarla danışılıb (Bizim adımızdan): “İnsanlar ayələrimizə inanmırdılar” deyər. (Nəml, 27/82) Rəsulullah (s.ə.s.) də qiyamətə yaxın dabbətul-ərzini çıxacağı, əlindəki Hz. Musanın əsası ilə möminin üzünü parıldadacağını, Hz. Süleymanın möhrü ilə də kafirin burnunu qıracağını, ətrafındakı insanların onlara baxaraq “bax bu kafir, bu da mömindir” deyər söyləyəcəklərini xəbər verir. (Əhməd b. Hənbəl, II, 164, 201)

4-Günəşin qərbdən çıxması. Bununla əlaqədar Rəsulullah (s.ə.s.) belə buyurmuşdur: “İlk olaraq çıxan qiyamət əlaməti, günəşin batdığı yerdən çıxması və duha vaxtı insanlara dəbbənin çıxmasıdır. Bu ikisindən hansı birinci çıxarsa, o birisi onun arxasınca çıxacaqdır”. (Müslim, Fitən, 118) Başqa bir hədisində isə “Günəşin qərbdən çıxmıdıqca qiyamətin qopmayacağını, günəşi görünəcəyəncə hamının birlikdə iman edəcəyini, lakin tövbə qapılarının bağlı olduğu üçün artıq imanlarının qəbul edilməyəcəyini” bildirmişdir. (Buxari, Fitən, 25; Müslim, İman, 72)

5. Yəcuc və Məcuc. Yer üzündə bu iki qəbilənin çıxaraq fitnə-fəsad törətmələri Qurani Kərimdə belə ifadə edilir: “Nəhayət, Yəcuc- Məcuc (səddinin) açılıb onlar hər tərəfdən (alçaq və yüksək təpələrdən) sürətlə axışdıqları zaman doğru vəd (qiyamət günü) yaxınlaşdıqda kafir olanların gözləri (dəhşətdən) dərhal bərəlib: “Vay halımıza! Biz (dünyada) bundan qafil idik. Xeyr, biz

zalım olmuşuq (peyğəmbərlərin dediklərinə inanmamaqla öz-özümüzə zülm etmişik)” deyərler.

6. Hz. İsanın göydən enməsi. Bu mövzuda Rəsulullah (s.ə.s.) də belə bir hədis rəvayət edilir: “Həyatımı əlində tutan Allaha and olsun ki, yaxında Məryəm oğlu İsa aranızda adil bir hakim olaraq gələcək, xaçı qıraraq donuzu öldürəcək, vergini aradan götürəcək, bu sayədə mal bolluğu yaşanacaqdır. Hətta bir səcdə dünya və dünyada olanlardan daha xeyirli olacaqdır”. (Buxari, Cadu. 102; Müslim, İman, 54).

7. Biri qərbdə;

8. Biri şərqdə;

9. Biri də Ərəb yarımadasında olmaqla dünyada üç yerin batması.

10. Hicaz (və ya Yəmən) tərəfindən böyük bir alovun çıxması və hər tərəfi aydınlatmasıdır.

Nəticə olaraq, Allah Təala qiyamət saatının gizli qalacağını, yalnız bəzi əlamətlərlə onun yaxınlaşdığını bəndələrinə bildirməklə qiyamətə hazır olmalarını istəmişdir. Belə ki, Rəsulullah (s.ə.s.) də belə bir nəfər:

-“Qiyamət nə zamandır? deyər soruşduğunda O, suala sualla qarşılıq verərək:

- “Qiyamət üçün nə hazırladın? şəklində cavab vermişdir”.

Deməli, bir möminin üzərinə düşən əsil vəzifə qiyamətin zamanı və saatını araşdırmaq deyil, onun hər an qopa biləcəyi düşüncəsi ilə axirət həyatına hazırlıq görməkdir.

Allah Təala bütün bəndələrini sıratı müstəqimdən ayırmayaraq o günün dəhşətindən qorusun! AMİN.

Mövlud Qəndili

İslam dinindəki müqəddəs gecələrə qəndil deyilir. Qəndil gecələri İslamın ilk zamanlarında var olan bir adət olmayıb, hicri üçüncü əsrdən etibarən qeyd olunmağa başlanmışdır

Ümumiyyətlə, İslamda bəzi gecələr müqəddəs, qiymətli gecələr sayılır: Qədr gecəsi, Merac gecəsi, Mövlud gecəsi belə gecələrdəndir. İnsanlığın qurtuluşu üçün göndərilən son və ən böyük peyğəmbər, bizim Peyğəmbərimiz Hz. Məhəmməd (s.ə.s.) 571 ilində Qəməri aylardan Rəbiul-əvvəl ayının on ikinci gecəsi doğulmuşdu. Bu mübarək gecəyə "Mövlud gecəsi" deyilir. Onun doğulduğu çağda dünyanın hər tərəfində cəhalət, zülm və əxlaqsızlıq yayılmışdı. Allah inancı unudulmuş, insanlıq qorxunc və qaranlıq bir vəziyyətə düşmüş, dünya yaşanmaz hala gəlmişdi. Peyğəmbərimiz Həzrəti Məhəmməd (s.ə.s.) in təbliğ etdiyi İslam dini ilə dünya işıqlandı, tək Allah inancı ilə ürəklər nurlandı. Bərabərlik, ədalət və qardaşlıq gəldi. Ona inanan cəmiyyətlər gerçək hüzurə, sükunətə qovuşdu. Onun doğulduğu gecə, insanlığın qurtuluşu üçün çox xeyirli və mübarək bir başlanğıc oldu. Bu gecə, müsəlmanlar arasında əsrlərdən bəri böyük bir coşqu ilə qeyd olunmaqdadır, Peyğəmbərimiz dərin bir hörmət ilə xatırlanır Peyğəmbərimizin doğum ildönümlərində oxunan mövludları hörmət ilə dinləmək, Onun mübarək ruhuna salat və salam oxumaq heç şübhəsiz Peyğəmbərimiz Həzrəti Məhəmməd (s.ə.s.) ə olan dərin sevgi və bağlılığın bir ifadəsidir. Bununla yanaşı, Onun əxlaq və fəzilət dolu həyatını öyrənmək və özümüzə nümunə götürmək başda gələn

vəzifələrimizdəndir. Əsl o zaman Onun sevgisini və məmnuniyyətini qazanmış olarıq. Mövlud gecəsi Peyğəmbərin doğulduğuna səmimi-qəlbədən sevinənlərin günahlarının bağışlanmasına dair çoxlu hədislər nəql olunmuşdur. Əsrlər boyu Mövlud gecəsinin öz ənənələri təşəkkül tapmışdır. Bu gecə müsəlmanlar oyaq qalır, Quran oxuyur, salatı şəriflər götürür. Peyğəmbərimizin (s.ə.s.) bizə öyüdləri olan hədisi şəriflər müsəlmanlara mesaj olaraq köçürülər, unudanlara təkrardan xatırladılar. Qısacası peyğəmbərimizin ad günü ilahilər, surələr, qəsidələr, şeirlər oxuyaraq coşquyla qeyd olunur və peyğəmbərimiz könuüllərdə salavat ilə xatırlanar sədəqə verilər, günahlarının bağışlanması üçün Allaha dualar edilər, Beləliklə qəlblərə xoş bir duyğu, sevinc, arxayınlıq hakim kəsilər. Bu gecənin xüsusi bir ibadəti yoxdur. Ancaq gecənin mənəvi zənginliyindən bolca istifadə edə bilmək üçün Təsbəh namazı qılaraq və mümkünsə bir də Xətmi Ənbiya oxunar.

ƏSRİN GİRDABI

Yaşadığımız zamanda həyatımızın ayrılmaz parçası olan televiziya şüurlu və məqsədə uyğun istifadə edilsə gözəl nəticələrə gətirib çıxararkən, məqsədə uyğun istifadə edilmədiyi üçün faydadan çox zərəri olduğunun şahidi olur.

Uşaq ya da yetkinə xitab edən proqramların əksəriyyəti şiddət, döyüş ya da əxlaqi yöndən gənc və saf beyinlərə bilərək, xüsusilə ifadə edək, qəsd olaraq böyük zərər verir və lazımsız yerə şüuraltlarını doldurur.

2000-ci ildə Amerika Pediatriya Akademiyası tərəfindən nəşr olunan hesabatda görə "Televiziyadakı şiddət səhnələri ilə uşaqlardakı aqressiv davranışlar arasında, ağciyər xərçəngi və passiv siqaret çəkənlər arasında olduğundan daha yaxın bir əlaqə mövcuddur". (Media Resource Team of American Association of Pediatrics, "Media Violence," Archives of Pediatric Adolescent Medicine 108:5 (2001), pp. 17-23)

Televiziyanın təsirləri üzərində edilən araşdırmalarda, xüsusilə uşaqlar üçün hazırlanan proqramların digərlərindən 10%

daha çox şiddət elementlərinin nümayiş olunduğu müəyyən edilmişdir. Bu cür şiddət elementlərini izləyən uşaqlar bir müddətdən sonra televizorda gördüklərindən təsirlənərək təcavüzkar davranışlar sərgiləyirlər.

Televizordakı şiddət görüntüləri səbəbiylə uşaqlar, başqa insanların ağrı çəkməsinə və yaralanmasına daha az həssas olurlar, içində yaşadıkları dünyadan qorxdularına görə digər kəslərə aqressiv davranır və zərər verə bilirlər. (The American Academy of Pediatrics- What Children See and Learn- Television's Impact on Children)

Ölməyi və öldürülməyi normal görən bir nəsilin etdiklərini, yenə şiddətlə dolu olan "xəbər proqramlarında" görə bilirik. Bağçasına tez-tez top atılan və səs-küydən yorulan xala topu partlatdığını, bu hərəkətinə görə "Topu niyə partladırısan?" deyib yaşlı xalanı öldürən bir nəslə də görürük.

Oynanan oyunlar, izlənən seriallar, məsum gördüyümüz cizgi filmləri, hamısı təmiz ruqları tətikləyir.

Məsum görünən qız uşaqlarına yönəlmiş cizgi filmlərə nə deməli... ədəbdən kənar

seriallardan heç bir fərqi yoxdur. Yalnız adı "Cizgi Film"dir. Oğlan dostu – qız dostu, ədəbsiz paltarlar, günahsız beyinləri günahsız bildikləri üsul ilə doldururlar. Böyüdükcə uşaqlıqda izlədikləri onlara normal görünür, nəsillər əxlaqi və psixoloji çöküntüylə qarşı-qarşıya qalırlar. Televizor tacirlərinin də etmək və irəlidə görmək istədiyi də tam olaraq budur.

Azad bir həyatı təbliğ edən, ana-atanın qoyduğu qaydaları yox sayan, məktəblərdə müəllimlərinə hörmətsiz bir üslubda danışmaq dərsi verən proqramlar şüurlu şəkildə şəxsiyyətlərə təsir edərək, cəmiyyətimizin xarakterinə əks olunur. Bu proqramlar yalnız uşaqları və gəncləri deyil yetkinləri də mənfi təsiri altına alır. Şiddətlə dolu xəbər proqramlarını axşam yeməyi əsnasında izləməyi tövsiyyə etməyən müxtəssislər, yeməklə birlikdə sinir, stress kimi ruhi tarazlığı pozan şeylərin də bədənə daxil olduğunu vurğulayır.

Bəs bu işin bir həlli, çıxar yolu yoxdurmu?!! Əlbəttə var, tətbiqi asan, lakin nəfslərə ağırdır ki, tətbiq etməkdə çətinlik çəkirik.

Əvvəla, uşaqlarımızı bu cür proqramları izləməkdən uzaq tutmalıyıq. Diqqətlərini, ümumi mədəniyyətlərini və şəxsiyyətlərini inkişaf etdirəcək sahələrə yönəldək. Kitab oxumağın beyin hüceyrələrini inkişaf etdirdiyi halda, televizorun zərər verdiyini məntiqi istiqamətdən izah edib onları razı salaq. Günümüzün yetişməkdə olan nəslə qaydaları məntiqlərinə uyğun gəlmədiyi müddətdə qəbul etmir. Hər şeydən əhəmiyyətli imanı yəndən özlərini yetişdirmələrini, Allah sevgisini və gözəl əxlaqi öyrənmələrini təmin edək. Bunu edərkən öz davranışlarımızla uşaqlarımıza nümunə olaq. Unutmayaq, hər nə desək də, nə oxutsaq da uşaqlarımız böyüdükləri zaman bizim kimi, yəni ana-ataları kimi fərdlər olacaq. Etdiklərimiz, oxuduqlarımız, seyr etdiklərimiz və söylədiklərimiz

Bu gün dünyada yaşanan bütün qarışıqlıqların səbəbi dindən uzaq bir həyatın nəticəsidir. Gerçək mənada Quran əxlaqını həyatlarımıza keçirə bilsək, həm özümüz, həm də uşaqlarımız xilas olacaq. Uca Allahın öyüd almağımız üçün endirdiyi Qurani-Kərimi anlayacağımız şəkildə oxuyaq. Oxuyaq, öyüd əlaq və gözəl əxlaqımıza əks etdirək.

onlar üçün bir nümunədir. Uşaqlar eyni ilə kompyuter kimidir: “kəs-kopyala-yapışdır” proqramını həyatlarına tətbiq edirlər. Bu səbəblə uşaqlarımızı həm ədəbdən, həm əxlaqdan yetkin insanlarla bir yerdə tutmalıyıq. Əks təqdirdə mənfi təsiri böyük olan insanların etdiyi davranışları nümunə götürəcəklər. Enerjili xarakterlərdə sirayət xüsusiyyəti vardır. Bu enerji müsbətdə də, mənfiyə də olsa sirayət edir..

Bu gün dünyada yaşanan bütün qarışıqlıqların səbəbi dindən uzaq bir həyatın nəticəsidir. Gerçək mənada Quran əxlaqını həyatlarımıza keçirə bilsək, həm özümüz, həm də uşaqlarımız xilas olacaq. Uca Allahın öyüd almağımız üçün endirdiyi Qurani-Kərimi anlayacağımız şəkildə oxuyaq. Oxuyaq, öyüd əlaq və gözəl əxlaqımıza əks etdirək. Məqsədimiz yalnız bu dünyada xoşbəxt və dinc yaşaya bilmək deyil, heç bitməyəcək bir həyatda gözəlliklərlə görüşə bilmək olmalıdır. Allahın lütf etdiyi nemətlərə qarşılıq ONA yaxşı bir qul olmaq və ONU razı etmək üçün xərclənən bir ömür hər cür çirkəndən uzaq və hüzurla dolu bir həyat olar.

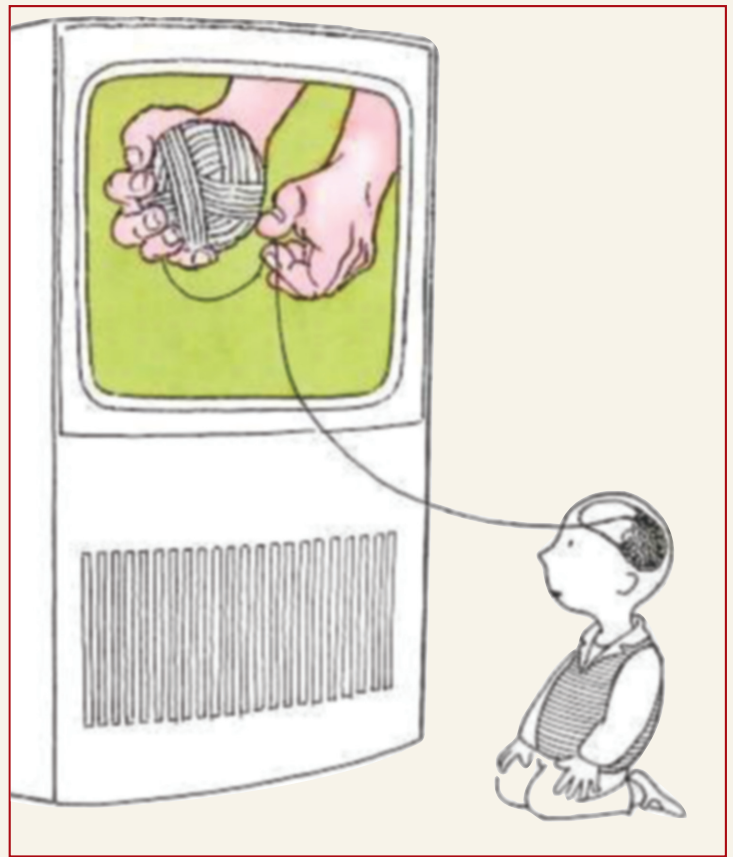
İman edib gözəl əməllərdə olanlar, namazı düzgün yerinə yetirənlər və zəkati verənlər; şübhəsiz onların əcləri Rəblərinin Qatındadır. Onlara qorxu yoxdur və onlar qəmli olmayacaqlar.

(Bəqərə Sürəsi, 277)

TELEVİZİYA VƏ GƏLƏCƏK NƏSİL DƏRDİ

Bundan qırx il əvvələ qədər axşamlar ailədə evin böyüyü faydalı hekayələr oxuyar, tariximizdən qəhrəmanlıq nağılları danışardı. Yaxın keçmişimizdə televizorun evlərimizi işğalı və baş tərəfi ələ keçərməsi ilə çox şey dəyişdi. Həyatımızda televizor, cib telefonu, kompyuter və internet olmayan ev demək olar ki, yoxdur artıq. Xüsusilə televizor həyatımızın hər məqamındadır. Televizor, necə istifadə etdiyimizə bağlı olaraq həm faydalı, həm də zərərli ola bilər. Yaxşı, bizlər televizordan faydalı olması üçün nə cür istifadə edirik? Bu gün təəssüf ki, kanalların yayımına nəzər salsaq, televiziyanın zərərlərinin faydalarından daha çox olduğunu söyləyə bilərik. Televiziya kanallarının reyting ehtirası faydalı proqramların çoxalmasına fürsət vermir. Demək olar ki, maqazin proqramları ən çox hazırlananlardandır.

Bu cür proqramlarla televizor və ya kompyuterdə, internetin məchul küçələrində boş yerə zaman keçirmək insanımızı böyük bir girdabın içinə çəkir. Orta hesabla ilə günümüzün üç saatını televiziya başında keçirdiyimizi düşünək. Ayda doxsan saat, bir ildə min səksən saat edir. Bu da tam olaraq 45 gün deməkdir. Neçə saat yatırırıq, yaxşı bir yuxu müddəti təxminən səkkiz saatdır. Ayda 240 saat, ildə isə 2880 saat edir. Yuxu müddətimiz də 120 gündür. İkisini birlikdə $120+45=165$ gündür. Yəni bir ilin təxminən yarısını yataaraq və televiziya izləyərək keçiririk. Bu da çox böyük

Televiziyanın təsiri ilə insanlar gerçək həyatından qoparaq, öz dünyalarında tapa bilmədikləri rolları fantastik və gerçək olmayan hadisələrlə yaşamağa başlayırlar, cəmiyyətdən uzaqlaşırırlar. Bu problemlər artıq dünyada da ciddi bir mövzuya çevrilib.

zaman itkisidir. Bu zamanda uşaqlarımızı, yoldaşımızı, qohumlarımızı, ən əsası isə qulluq vəzifələrimizə ehtinasız yanaşırıqsa, sabah hesabımız çox böyük olacaq.

Bu gün televiziya zərərliyə, çünki israfı gətirib çıxarır, tənbelliyə itələyir, saatlarla hərəkətsiz televiziya başında oturmaq köklük xəstəliyinə səbəb olur. Televiziya qarşısında yeyilən yeməklər, reklamlar həddindən artıq istehlak dəliliyinə israfı istiqamətləndirir. Uşaqların erkən yetkin olmalarını təmin edir. Amerikada pediatriya akademiyasında edilən bir araşdırmaya əsasən iki yaşdan kiçik uşaqlara qətiyyətlə televizor izlədilməməlidir nəticəsinə gəlmişlər. Televiziya və kompyuter qarşısında uzun müddət vaxt keçirmək yuxu problemlərinə səbəb olur. Səviyyəsiz proqramlar, lazımsız xəbərlər, cinsi şiddət ehtiva edən proqramlar, seriallar uşaqların inkişafına mənfi təsir etməklə, insanları mənfi davranışlara sövq edir.

Televiziyanın təsiri ilə insanlar gerçək həyatından qoparaq, öz dünyalarında tapa bilmədikləri rolları fantastik və gerçək olmayan hadisələrlə yaşamağa başlayırlar, cəmiyyətdən uzaqlaşırırlar. Bu problemlər artıq dünyada da ciddi bir mövzuya çevrilib. Bununla mübarizə üçün dünyada bir çox böyük xəstəxanalarda, Virtual Asılılıqla Mübarizə Klinikaları qurulub. Artıq hadisəyə müalicə tələb edən bir xəstəlik olaraq baxılır. Bu problemlərin önünə keçə bilmək üçün uşaqlarımızla daha faydalı, sağlam, təhsil proqramları ehtiva edən sənədli filmlər izləyə bilərik. Cəmiyyətin dəyərlərini ön plana çıxaran proqramlar hazırlanması üçün şüurlu seçim etməliyik.

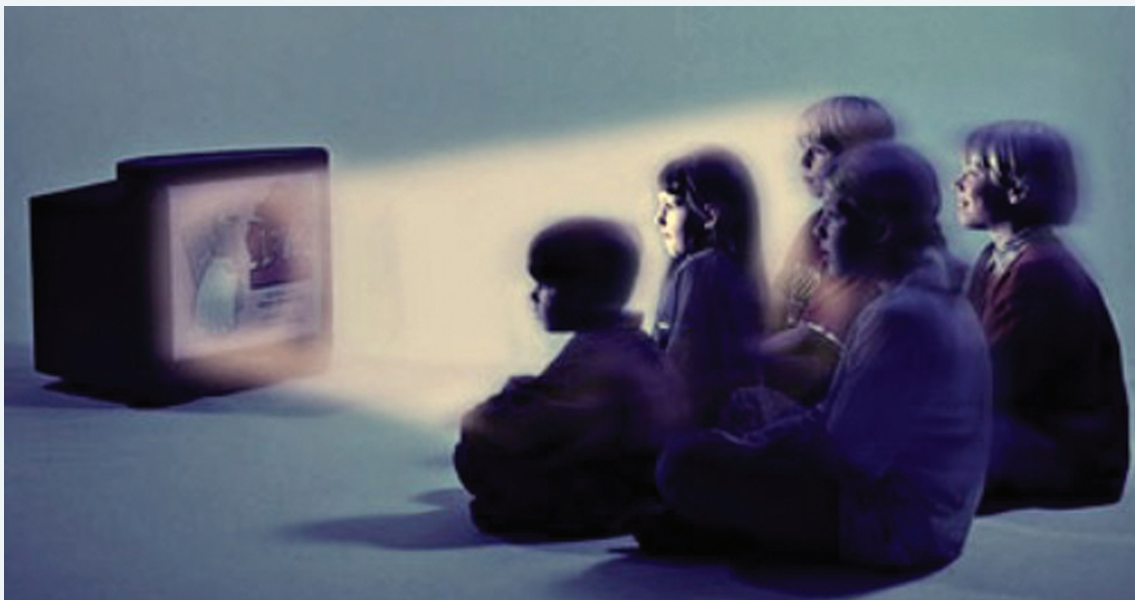
Televiziyada təlimatçı yayımlar edilməsi çox əhəmiyyətlidir, müəllimdən daha təsirli olan televiziya geniş kütlələrə xitab edir. Əgər istənilsə cəmiyyət üçün faydalı təlimatçı yayımlar hazırlana bilər. Məsələn, regionlarda yaşayan insanların təhsili-

nə yardım edən yayımlar, bitki yetişdirilməsində, texniki mövzuları ehtiva edən, uşaqlarımıza yönələn, cəmiyyətdə öyrənmələri lazım olan məlumat və bacarıqlar, gənclərimizin bu gün və sabahları üçün faydalı olan, həyata hazırlanmalarına yardım edən məlumatlar, cəmiyyətlə inteqrasiya olunmasına, bədən və ruh sağlamlıqlarına dair proqramlar kimi. Xüsusilə gənclərin boş zamanlarını necə faydalı keçirəcəkləri, insan sevgisi, sənətin öyrənilməsi, cəmiyyət şüuru qazandıran proqramlar əhəmiyyətlidir.

Ailəyə istiqamətli yayımın artırılmasına böyük ehtiyac vardır. Xüsusilə qadının təhsili, ailə cəmiyyət içərisindəki vəzifələri, qadın haqları, uşaq baxımı ilə əlaqədar proqramlar cəmiyyətin inkişafı üçün çox əhəmiyyətlidir. Peşə kursları ilə əlaqədar, sağlam bir istehsal reallaşdırmaq üçün üsul və texnikaların öyrənilməsi proqramlar, ümumi təhsil, sağlamlıq, xarici dil, ev iqtisadiyyatı, din və əxlaq, yol hərəkəti qaydaları, ətraf mühitin təmizliyi, əl bacarıqları kimi qabiliyyət qazandırmaq üçün hazırlanan proqramlar cəmiyyətin faydasına və xeyrinədir.

Televiziya, kompyuter və internet ünsiyyət çağımızın texnoloji möcüzələridir. Bunlardan imtina etmək asan deyil. Amma bunlardan da səhv istifadə etmək uşaqlarımız başda olmaqla cəmiyyətimizdəki bütün insanların psixoloji və mədəni baxımdan milli və mənəvi dəyərlərimizdən uzaqlaşmasına səbəb olur. Bizə dəstək olan ailə, qohum, cəmiyyət və dövlət ənənələrimizi degenerasiya edir. Sürətlə qloballaşan dünyada mədəni mirasımızı, milli və mənəvi dəyərlərimizi qoruya bilmək üçün ailə, məktəb, ünsiyyət vasitələrinə istiqamət verə bilənlər, vətəndaş cəmiyyət quruluşları və dövlət əl-ələ verərək cəmiyyəti maarifləndirəcək proqramlar etməli və uzun vədəli bir yol xəritəsi meydana gətirməlidirlər.

Televizor və tərbiyə

Qloballaşan dünyamızda kütləvi informasiya vasitələrindən sayılan televizor və televiziya verilişləri gündən-günə öz aktuallığını isbat edir. Məhz bu vasitə ilə dünyanın o biri ucunda nələrin baş verdiyini, dünyada hansı dəyişikliklərin getdiyini asanlıqla öyrənirik. Eyni zamanda müxtəlif xalqların, ölkələrin mədəniyyəti ilə tanış oluruq. Bəs görəsən, həyatımızın bir parçasına çevrilən televizorun evdə böyüyən uşaqlara nə kimi təsirləri var?

İlk növbədə gəlin televizorun uşaqlar üçün faydalı və zərərli tərəflərini qısa xülasə edək:

Faydaları:

- Uşaqların dünya görüşünü artırır.
- Uşaqları düşünməyə vadar edir.
- Uşaqlarda maraq oyadır, həyatın mənasını dərk etmələrinə kömək edir.
- Uşaqların estetik zövqlərini inkişaf etdirir.

Zərərləri:

- Uşaqları faydalı fəaliyyətlərdən uzaqlaşdırır, yaradıcılıq duyğularını öldürür.
- Uşaqları standart dəyərlərdə (istənilən) yetişdirir. Bir növ robotlaşdırır.
- Duyğu baxımından özünə güvənməyən uşaqlarda təlaş və qorxu hisslərini gücləndirir. Onları daim qorxu içində olmağa sövq edir.
- İlk təhsil illərində şəxsiyyətlərinin formalaşdığı inkişaf mərhələsində onlarda aqressiv duyğuları gücləndirir.
- Aparılan araşdırmalarda ABŞ-da, xüsusilə uşaqlar arasında köklük problemi müşahidə olunmuşdur. Bunun səbəbi də TV qarşısında saatlarca tərپənmədən oturmaq və ayaqüstü yeməklər yeməkdir.
- TV-də gördükləri hər şeyi gerçək olaraq qəbul edə bilirlər.
- Uşaqlar həqiqətlə həqiqət olmayanı ayırd etməkdə çətinlik çəkirlər. Gözlərinin önündə baş verənlərin oyun, ya da

təmsil olduğunu bilmir, gerçək zənn edirlər. Süpermen kimi uçmağa çalışırlar.

Misallar:

Los Ancelesdə bir xidmətçi evin 7 yaşlı oğlunu bişən quzu qızartmasına döyülmüş şüşə səpərkən tutur. Bunun səbəbini soruşduqda isə belə cavab alır: TV-də görmüşdüm. Yoxlayırdım görüm, evdəkilər bundan öləcək, ya yox.

Bostonda 9 yaşlı bir uşaq gündəliyindəki pis qiymətlərin tezliklə silinməsi üçün atasına təklif edir ki, müəlliməsinə yeni ildə zəhərli şokolad göndərsin. Buna səbəb olaraq da TV-də bu yolla həyat yoldaşını öldürən bir adamın tutulmasını söyləyir.

Los Ancelesdə iki azyaşlı uşaq TV-də izlədikləri bir detektiv serialdan təsirlənərək bank soymağa cəhd edirlər və 15 nəfəri 7 saat girov götürürlər.

Gördüyümüz kimi televizorun uşaqlar üzərindəki mənfi təsirlərindən biri şiddət duyğularını təhrik etməsidir. Təcavüz mahiyyətli proqramlar azyaşlıları da təcavüzkar olmağa təşviq edir.

Unutmamaq lazımdır ki, uşaqlar kütləvi informasiya vasitələrindən günlük və anlıq zövq üçün istifadə edirlər. Cəmiyyətin model və dəyərlərini öyrənmək üçün deyil. Lakin bu zaman özləri də bilmədən bu dəyərləri öyrənir və sosiallaşırlar. Ona görə nə izlədikləri çox mühümdür. Mənfi səhnələr izləyən bir uşağın gələcəkdə müsbət insan olması ağlabatan deyil. Tərbiyəçilərin kütləvi informasiya vasitələrini incələməsi və lüzumsuz məqamları tənqid etmələri

vacib amildir. Uşaqların izləyəcəyi verilişlər diqqətlə seçilməlidir.

Yeniyetmələrin də tərbiyəsində televizorun faydaları və zərərləri var. Gördüyümüz kimi evimizin bir küncündə duran və vazkeçilməz saydığımız bir məişət əşyası eyni zamanda böyüyən övladlarımızın tərbiyəsində bizə şəriklik edən bir vasitədir. Bu pəncərədən baxdığımız zaman televizoru gənclərin beyninə zəhər saçan zərərli məxluq kimi də dəyərləndirmək mümkündür, onların gələcəyinin formalaşmasında bizə faydası olan müsbət bir vasitə də. Hər şey, əslində, bizim əlimizdədir. İlk növbədə ailədə yetişən uşaqların düzgün məlumatlandırılması şərtidir. Bir böyüyümüzün dediği kimi televizor və internetin vicdanına tərk edilmiş uşaqlar gələcəyin təhlükəli olmasından xəbər verir. Əgər bir evdə ata işdən gəldikdən sonra da internetdən ayrılı bilmirsə, uşağını yatırtmağa çalışan ana gözünü televizorda gedən serialdan çəkə bilmirsə, deməli, o ailədə yetişməkdə olan övladın tərbiyəsinə kütləvi informasiya vasitələri artıq mənfi təsirlərini göstərməyə başlamışdır.

Televizor və internetin vicdanına tərk edilmiş uşaqlar gələcəyin təhlükəli olmasından xəbər verir. Əgər bir evdə ata işdən gəldikdən sonra da internetdən ayrılı bilmirsə, uşağını yatırtmağa çalışan ana gözünü televizorda gedən serialdan çəkə bilmirsə, deməli, o ailədə yetişməkdə olan övladın tərbiyəsinə kütləvi informasiya vasitələri artıq mənfi təsirlərini göstərməyə başlamışdır.

GÖZLƏRİN İMTAHANI

Bu gün qlobal bir dünya var, güclülər gücsüzləri mədəniyyət əsarətində tuturlar. Daim güclünün mədəniyyəti yayılır.

Bu gün mənfəət mədəniyyəti dünyada hakimdir. İnsanlığın ruhu boşaldıldı. Bu materialist mühit, insanı eqoistləşdirdi və ruhani həyatını zədələdi. Dini həyatı olanlarda belə çaşqınlıq başladı. Allahın ayələrini özlərinə görə təfsir etməyə başladılar. Televiziya, internet, moda və sairə insanı bir robot halına gətirdi, insanların mürşidi internet oldu, televiziya oldu. Artıq modalar, markalar insanları irşad edir.

Təhsil kifayətsiz, mənəvi həyat zəifləmiş, bu müasir dünya, dəyişik bir cahiliyyət içində yaşayır.

Vicdanlar itirilmiş vəziyyətdədir. Bu gün ən çox müştərisi olan abort həkimləridir. Biz cahiliyyət insanına «qız uşaqlarını diri diri basdırırdılar» deyirik, bu gün isə daha betəri var.

Güclü gücsüzü əzir, faiz cəmiyyətin bərəkətini məhv edir.

Qadın şərəfli, iffətli olmalıdır. Bu gün qadın təmkinsiz, şərəfsiz bir əyləncə vasitəsinə, zövq alətinə çevrilib. Məhrəmiyyətlər keçmişdə qalıb.

İnsanların narahatlıqları bədənlərindən çox ruhlarındadır. Bu gün bədənlər doymuş, ruhlar ac bir vəziyyətdədir. İnsanların mədəniyyəti boş, nə varsa təqlid edilir.

Qoyun sürüsünün önünə bir qoç qoyarlar, sürü onun arxasından gedər, insanoğlu da bu hala gəldi.

Nəhayət, qəmli bir həyat yaşanır.

Bu gün şərtlər çətin, təhsil fəvqəlbəşər səbir istəyir. Təhsillə məşğul olan insanların xarakterini və şəxsiyyətini düzgün müəyyənləşdirməli olan pedaqoq təqva sahibi olaraq ətrafına heyranlıq verməlidir.

Təbliğ vəzifəsi indiki vaxtda fərzi ayn halına gəlmişdir. Çünki cəmiyyət sıratı müstəqimdən yaxşıca sürüşməyə başlayıb. Televiziya, internet, küçələrin halı nəhayət hər kəs əmri bil-marufun mükəlləfiyyətindədir.

Bu gün cəmiyyəti görürük, nəfsi əmmarə hər kəsi cəzb edir. Vitrinlər, televiziya proqramları daim buna təşviq edir. Cəmiyyət seldə sürüklənən kötöklər kimi axıb gedir. Bir çox təmiz su da lağım axır. Təmiz fitrətlər, ziyan olub gedir. Yəni cəmiyyətə qarşı ağır bir məsuliyyətimiz var. Cənabı Haqq bizə Quran nemətini vermişdir. Onun üçün də təqva həyatı yaşamağımız zəruridir. Sonra da əmr bil-maruf və nəhyi anıl-münkərdə olmaq, yəni İslamı yaşayaraq təbliğ etmək məcburiyyətindəyik.

Bu gün, O Əziz Peyğəmbərin ümməti olaraq biz Onun göstərdiyi bu səy və həssaslıqdan bacardığımız qədər nəsib almağa çalışmalıyıq. Çünki yaxşılığı əmr etmək və pislikdən çəkəndirmək, təbliğdə olmaq, Allahın adını ucaltmaq; bir möminin ən mühüm ictimai vəzifələrindəndir. Bu vəzifə, nəfsani arzuların sərhəddində və həddini aşaraq yaşandığı indiki vaxtda çox daha böyük əhəmiyyət kəsb edir. Çünki bu gün, televiziya, internet və moda vasitəsiylə ehtiraslar və nəfsani arzular qamçılanaraq, insanımızın mənəvi keyfiyyətini, hər gün daha pis bir vəziyyətə salır. Bu səbəblə, ünsiyyət

Bu gün mənfiyyət mədəniyyəti dünyada hakimdir. İnsanlığın ruhu boşaldıldı. Bu materialist mühit, insanı egoistləşdirdi və ruhani həyatını zədələdi. Dini həyatı olanlarda belə çaşqınlıq başladı. Allahın ayələrini özlərinə görə təfsir etməyə başladılar. Televiziya, internet, moda və sairə insanı bir robot halına gətirdi, insanların mürşidi internet oldu, televiziya oldu. Artıq modalar, markalar insanları irşad edir.

imkanlarının son həddinə çataraq sanki dünyanı kiçildiyi indiki vaxtda möminlər olaraq, ən çətin şərtlər altında təbliğ vəzifəsini ifa edən Peyğəmbərimiz və əshabı kiramı nümunə götürməli, imkan və fürsətlərin ayağımıza gəlməsini gözləməməli və daim İslam ilə diriləcək könüllərin axtarışı içində olmalıyıq.

Səhabə Təbuk səfərindən dönrəkən hava çox isti idi. Bəlkə 50 dərəcə hərarət vardı, hər tərəf qovrulurdu. Su da yox idi. Sərinləmək üçün Semud qövmünün daşdan düzəldikləri evlərə girdilər. Peyğəmbərimiz (s.ə.s.) dərhal xəbərdarlıq etdi:

"Bura mağmum, hüznü girin. Allah burada bir qövmü həlak etdi", buyurdu. Aradan minlərlə il keçmiş olmasına baxmayaraq, Peyğəmbərimiz oradan gətirdikləri suyla hazırladıqları xəmirlər üçün, "Tökün" dedi. Qıtlıq var, qidaya ehtiyac da çoxdur, amma yenə də icazə vermədi. Bunlar bizə ibrət olmalıdır.

Cənabı Haqqın qəhrinin təcəlli etdiyi yerlərdə, üsyan olan yerlərdə olmamalıyıq. Ən başda da televiziyalara diqqət yetirməliyik. Proqramları görürük, ora-

dan gələn inikaslar ürəyə zəhər səpir. Hətta böyüklər yolda gedərkən Xristian və Yəhudi qəbirlərinin kənarından keçərlərmiş. Meyxana və yaxud içki satılan bir yerə yaxınlaşmamışlar. Necə ki, bir atom partlayış etsə bir radiasiya verər, bunlar da radiasiya kimi ürəyə mənfi təsir göstərir. Onun üçün, daim salehlərlə, sadıqlərlə birlikdə olacağıq. Və bu pislik olan yerlərdə olmayacağıq. Bu cür yerləri seyr etməyəcəyik ki, ürəyimiz kibirlə dolmasın, ibadətlərə, itaətlərə qarşı bir kobudluq olmasın.

İnsan müsbət xüsusiyyətli insanlarla olduqda ayrı, fasilələrin içində isə bir ayrı olur. Radioya baxır, televiziyaya baxır, internetə baxır, onların rəngini götürür. Yəni haldan hala keçir. Baxışlarımız çox mühümdür, nəyə baxsaq ürəyimizə onun bir hissəsi daxil olur. Onun üçün adi proqramlar, televiziya, internet, təəssüf ki, insan ruhunun xərçəngidir.

Həsən Bəsri Həzrətləri:

"Gecə ibadətinə qalxmaq, günahları altında əzilən kimsəyə ağır gəlir", buyurur.

Televiziya seyr edib, mənfi işlərlə məşğul olub, sonra da «mən gecə qalxa bilmirəm» deyər şikayət etmək boş işdir. Bəyazid Bistami «Gecələr gündüz olmadan mənə heç bir şey fəth olunmadı», deyir.

Yaxşı bir çoban, sürüsünü təhlükəli yerlərdən qoruyar. Bu gün təəssüf ki, televiziya, mənfi nəşrlər, ədəbsizlik, qarənlik küçələr, lüks yaşamağı və həddindən artıq istehlakı qamçılayan reklamlar və internetin səhv ünvanları, nəslin ruhuna zəhər saçan canavarlara çevrildi. Gənc beyinlər, bu mənfi təsirlərin bombardmanı altında şəxsiyyətini itirir və zamanla bu təlqinlərin şəklinə, forması-

na və qəlibinə çevrilir. Beləcə, gənclər, ruhən televiziyanın, internetin və küçələrin uşaqları halına düşür, gerçək ana-ataları ilə yaxınlıqları, bioloji bağdan başqa bir şey deyil. Belə bir övlad da qiyamət günü ana və atadan şikayətçi olacaq.

Halbuki uşaqlar ana-ataya əmanət olaraq lütf edilmişdir. Onların da bu əmanəti xeyr və bərəkətlə doldurması lazımdır. Əgər bunu etsələr övladları qiyamət günü özlərinə sədəqəyi-cariyə olacaq.

Allah Rasul (s.ə.s.) belə buyurur:

"Öldükdən sonra qulun dərəcəsi yüksəldilər. Qul:

«-Ey Rəbbim! Bu savab haradan gəldi?» deyər soruşar. Cənabı Haqq ona:

«-(Özündən sonra qalan) xeyirli və saleh övladın sənin üçün istiğfar etdi», buyurur. "(İbn-i Macə, Ədəb, I; Əhməd, II, 509)

Qaynaq: (Möhtərəm Osman Nuri Topbaşın müxtəlif əsərlərindən yığılmışdır.)

Durna qatarı

*Uçur durna qatarı,
O, baharda dönəcək.
Ötən günlər dönərmimi?
Durna qatarları tək ?*

Səhərdən beynimdə bu musiqi səslənir. Həqiqətən də günlər durna qatarı tək uçub gedir. Bu uçuşla bizim xoş xatirələrimizi də aparır... Nə yaxşı ki, təkcə xoş xatirələri yox, acılı günlərimizi də özünü aparır.

Durna qatarları ilahi bir nizamla düzülərək uçur: qatarın önündə başçı durna olur. Onun sağ tərəfində birinci sıra gedir. Sol tərəfində gedən ikinci sıra, durna qatarını tamamlayır. Sanki sıralarından biri xoş anların, xoş xatirələrin, digəri isə acı günlərin, acı xatirələrin sırasındadır.

Bəzən düşünürəm, bəlkə də heç onlar birinci durnadan sonra iki hissəyə ayrılırlar?... Bəlkə onlar elə əvvəldən iki hissədən ibarətdirlər?...

Qatarın hər iki qanadı gəlib birinci durnada birləşirlər. Xoş və acı günlərin xatirələrindən ibarət olan iki qanad... Birləşmiş iki qanadın irəli apardığı bir durna var... O durna elə insanın taleyidir... elə insanın özüdür...

Beləcə durna qatarında olduğu kimi, həyatımızda baş verən hadisələr də bir durna qatarına dönür və bizi uzaqlara aparır...

Getdikcə durna qatarı uzaqlaşır... Bir vaxtlar həyata meydan oxuyan, dənizin şahə qalxan dalğaları tək kükrəyən gəncliyin yaşa dolduqca, kamilləşdikcə

həyatdan uzaqlaşdığı kimi.

Durna qatarı gözdən itir...

Amma hər gözdən itən durna qatarı yerində yeni-yeni qatarlar buraxıb gedir.

Təbiət qürub çağına yaxınlaşır. Günəşin parlaq ziyası solğunlaşmağa başlayır. Bu zaman üfüqdə əvvəlcə güclə sezilə bilən bir nöqtə, sonra get-gedə böyüyən bir izdiham görünməyə başlayır. Çox qərribə bir mənzərənin şahidi olur: bizə yaxınlaşmaqda olan yeni yaranan durna qatarıdır.

Bu qatar – bu günlər bizə doğru gəlir. Gəlir ki, bizimlə bir olsun. Gəlir ki, həyatımızdan aldığı günlərdən yeni bir qatara çevrilsin. Beləcə yeni bir qatar yaranır...

Necə də gözəl deyilib:

“...Gələn birdir, qalan birdir, gedən bir,

Gedən gəlməz, gələn qalmaz - bu nə sirr?...”

Həyat belə mənalı dərsləri ilə zəngin olduğuna görə, belə rəngarəng olduğuna görə gözəldir.

Ona görə də həyatı sevməyə dəyər. Həyatısa davam edir... Min illərdən bəri durna qatarları ötüb keçir. Bu gün də... Elə dünənki kimi...

Uçur durna qatarı,

O, baharda dönəcək...

Televiziya və milli dəyərimiz

Xalqımız dini və milli dəyərləri hər zaman üstün tutaraq, tarixi ənənələrimizə sadıqlığını qoruyub mühafizə etmişdir. Azərbaycan dövləti öz müstəqilliyini elan etdikdən sonra digər sahələrdə olduğu kimi dini və mənəvi sahələrdə də özünün tolerant və müstəqil siyasətini uğurla həyata keçirməyə başladı. Vətənimizdə demokratik prinsiplərin ali tələblərinə uyğun olaraq ölkə vətəndaşlarının sərbəst düşünərək istədiyini ifadə etmək hürriyəti dövlətimiz tərəfindən tanındı.

Ölkəmizin əhalisinin əksəriyyətinin müsəlman olduğunu nəzərə aldıqda, milli genefonumuz olan mənəvi dəyərlərimizin təbliği və mühafizə olunması dövlətimizin mənafeyi üçün ən başlıca prinsiplərdən birinə çevrildi. Bu kimi həssas məsələlərdə ölkə mətbuatı ilə yanaşı televiziya və radio verilişlərinin xidməti olduqca vacibdir. Çox əfsuslar olsun ki, son aylara qədər ölkə televiziyalarında dini və milli kimliyimizə yad olan teleseriyaaların ardıcıl olaraq yayımlanması tarixi adət və ənənələrimizə, müqəddəs dinimizin gətirdiyi dəyərlərə sağalmaz yaralar vurdu.

Mətbəximizə qədər soxulan bəzi telekanallarda göstərilən mənəviyyatımıza zidd tele seriallar yeniyetmə və gənc övladlarımızın psixoloji və mənəvi aşınmalarına yanlış yollar açdı. Lakin son aylarda dövlətimizin aidiyyəti orqanları mənəvi dəyərlərimizin qorunması yolunda cəsarətli qərarlar verərək, ölkə tele məkanında milli heysiyyatımıza yad olan, gənclərimizin əxlaqi dəyərlərinə zərbə vuran serialların efirə verilməsinə sərt qadağalar qoydu. Bununla da ölkəmizdə milli və mənəvi dəyərlərimizin həqiqi təəssübkeşinin Azərbaycan dövləti olduğu bir daha təsdiqləndi. Son aylarda dövlət sifarişiylə ərsəyə gələn milli tele serialların çəkilməsi təqdir olunandır. Dövlətin maliyyə dəstəyi hesabına çəkilən tele seriallar milli vətənpərvərlik ruhunun oyanmasına, milli

və mənəvi dəyərlərimizin təbliği yönündə olduqca uğurlu mədəniyyət lahiyəsidir. Zərərli meyllərə sövq edən bəzi televiziya verilişlərinin yenə də mövcudluğu narahat edici məqamdır.

Hər birimiz dəqiq bilir ki, uşaq-

larımızın doğru olana sahiblənməsində televiziyların rolu danılmazdır. Hər bir ailədə böyüyən uşağın əxlaqi dəyərlərə yiyələnməsi, soyuna, millətine və dövlətinə candan bağlanması parlaq gələcəyimizin qarantisi deməkdir. Ədalətli cəmiyyətin formalaşmasında ilahi dəyərlərin gerçək maarifləndirməsi olduqca vacibdir. Gələcəyimizin milli sərvəti sayılan gənclərimizin dövlətçiliyimizin bütövlüyü yolunda sağlam mühitdə fəaliyyətə cəlb olunması həm də milli televiziyların hazırladığı verilişlərdən də çox aslıdır. Sevginin və şəfqətin nifrətə qalib olması, insanlığın zəfər çalması müsəlmanın ən ali istəyi olmalıdır.

Can vətənimiz Azərbaycanımızın rifahı və dirçəlişi mənəvi dünyamızın zənginliyindən aslıdır. Müasir dünyamızda televiziylarımız vasitəsilə daha geniş şəkildə proqramlı təbliğat mexanizminin qurulması mənəvi həyatımızın durulmasına səbəb olar.

Unutmamalıyıq ki, istər tele məkanlarda istər də dostlarla danışmalarımızda qəlbə toxunacaq davranışlara yol verdiyimiz xətalarmız bizi günahlara düşür edir. Bu mövzuda türk islam dünyasının böyük eşq pərvanəsi Mövlana buyurmuşdur: “Dostlarla danışarkən çox diqqətli və ehtiyatlı davranılmalıdır. Çünki söz var kəskin qılınc kimidir: dostluğu kəsər, öldürər, qəlbə müalicəsi mümkün olmayan yaralar açar, qəlb bağçasındaki yaşıllıqlar, sevgi çiçəklərini qış mövsümü kimi öldürər. Söz də var yaz mövsümü kimidir: hər tərəfi bəzəyər, gözəlləşdirər”.

Unutmamalıyıq ki, həyatımız boyunca hər birimizin yaşamımız bir kino serialıdır. Bu serialın müsbət obrazı yazılmış senarinin qəhrəmanıdır. Bizlər isə çalışmalıyıq ki, həyat adlı filmimizdə də öz rolunu gerçəkdən iman və təqva təslimiyəti ilə başa vuranlardan olaq. Amin!

B A Y R A Ğ I M I Z

Göylərə ucalandır,
Vətəni ucaldandır,
Gözəl Azərbaycandır,
Üçrəngli bayrağımız.

O, Günəşdir, sönməzdir,
Əyilməzdir, dönməzdir,
Heç vaxt o bölünməzdir,
Üçrəngli bayrağımız.

Dünyada bir dünyadır,
Göydü, yaşıldı, aldı
Göydə ulduzdur, aydır,
Üçrəngli bayrağımız.

Şəhidlərin qanıdır,
Vətənimin adıdır,
Xalqımın da andıdır
Üçrəngli bayrağımız

O, azad Vətənimdir,
Gözəl Qarabağımızdır
Şöhrətimdir, şanımdır,
Üçrəngli bayrağımız.

Bayraq meydanındadır
Axtarsaq hər evdədir,
Sevən ürəklərdədir
Üç rəngli bayrağımız

Ucalıb daha enməz,
Heç vaxt günəştək sönməz
Belə bayaq görünməz,
Üç rəngli bayrağımız

Vaqif Nuri

Dr. Sevinc ASLANOVA:

XOCALI YURDUM, YUVAM, ANAM, VƏTƏNİMDİR

Bizim Ailə: *Zəhmət olmasa bizə özünüzdə haqda məlumat verin.*

S. Aslanova: 1976-cı ildə Xocalı şəhərində dünyaya gəlmişəm. Orta məktəbdə Xocalıda başlamışam, amma 1992-ci il işğalından sonra təhsilimə Ağdam şəhəri 6 nömrəli orta məktəbdə davam etdim, Ağdam da işğal edildikdən sonra təhsilimi Bakı şəhərinin əvvəlcə Şüvəlan, sonra isə Buzovna qəsəbəsindəki orta məktəblərində davam edib, tamamladım. 1992-ci ildə Bakı Dövlət Universiteti İlahiyyat Fakültəsinə daxil oldum. 1997-ci ildə universiteti bitirdim. Daha sonra Türkiyə Cumhuriyyəti Ankara Universitetində magistr və doktor təhsilini alıb xidmət üçün vətənimə geri qayıtdım. Ailəliyəm, 4 övladım var.

Bizim Ailə: *Xocalı sizin üçün nədir?*

S. Aslanova: Xocalı yurdum, yuvam, anam, vətənimdir. Bu məfhumlar mə-

həbbət, istilik, doğmalılıq, əminlik, rahatlıq mənalərini özündə daşıyır. Xocalı da mənim üçün bu ifadələrin hamısını özündə toplayan, bir də özünə həsrət qatan bir yarıdır. Əlimin çatmadığı, qoxusunu ala bilmədiyim, yarasını sara bilmədiyim, dərdinə əlac tapa bilmədiyim, yağı əlində qalmış qanadı qırıq bir quşdur. Və o, mənimdir.

Bizim Ailə: *Xocalı kəlməsini eşitdikdə ağılınıza gələn ilk fikir?*

S. Aslanova: Xocalı kəlməsini eşitdikdə ağıma gələn ilk fikir, bir gün oraya geri gedə bilməkdir. Orada yuva qurub yaşaya bilməkdir, onu xilas edə bilməkdir, ona sahib ola bilməkdir. Bilirəm ki, ana öz övladının həsrətini çəkdiyi kimi, Xocalı da doğma övladlarının həsrətindədir.

Bizim Ailə: *Xocalını bizim üçün təsəvvür edə bilərsinizmi?*

S. Aslanova: Xocalı gəzib gördüyüm yerlərin ən gözəlidir. Xocalı hər tərəfindən çaylarla əhatə olunmuş, məhəllələrində bulaqları çağlayan, kiçik göllər olan, tut və üzüm bağları, taxıl tarlalarıyla təbii yaşıllığına əlavə bir gözəllik qatılan, göy çəmənlikləri olan bir şəhərdir. Gecələri uzaqdan görünən Şuşa və Xankəndinin işıqları ulduzlarına ayrı bir parlaqlıq qatan gündüzü də, gecəsi də heyrətamiz olan bir yerdir. O, Allahu Təalanın məxsusi gözəlliklər verdiyi bir məkandır.

Bizim Ailə: *Siz müharibə zamanı Xocalıda olmusunuz. Bilirəm ki, sizin üçün çətinidir. Amma o zamanki hissələrinizi bizimlə bölüşməyinizi xahiş edirəm.*

S. Aslanova: Müharibə zamanı, son təyyarə ilə çıxarılmışam, ondan sonra da faciə, qətlə, vəhşət kimi sözlərin ifadə etməyə yetmədiyi o hadisə baş verdi. Hadisələr 1988-ci ildən cərəyan etməyə başlamışdı. İlk günlərdə gündüzlər normal həyat yaşayıb gecələr silah atəşindən qorunmaq üçün evlərin işığını söndürərək yaşayırdıq. Ancaq silahlar artıq evləri viran qoymuşdu. Bundan sonra sığınacaq düzəldib gecələri sığınacaqda keçirməyə başladığımız. Həm də artıq gündüzlər də raket atmağa başlamışdılar. Dərs keçdiyimiz zaman silah səsələrinə öyrəşmişdik. Amma yenə də təhsilimizə davam edirdik. Gecə qorxudan xəstələnməyə dəyər anam yağ əridib verirdi. Ən çətini də daha ağıl kəsməyən dörd yaşındakı qardaşımın raketini fişəng bilib, baxması idi. O da qorxmasın deyər atam elə demişdi. Düşündükcə valideynlərimin necə əziyyət çəkdiyini indi anlayıram. Biz uşaqlar sadəcə qorxurduq, qorxduğumuzu da gizlətmirdik. Amma onlar, bizim üçün qorxmaqla yanaşı, bunu gizlətməyə çalışırdılar.

Gənclərə tövsiyəm tarixi öyrənsinlər, hiss etsinlər, yaşasınlar, unutmasınlar, dərs çıxarsınlar.

Hansı şərtlərdə olursa olsun özlərini yaxşı yetişdirdinlər. Çünki vətənin yaxşı kadrlara hər zaman ehtiyacı var. Biz öz işimizi görəcək dərəcədə yetişməsək, bizim işimizi başqaları görər.

Bizim Ailə: *Bu gün Xocalıya getsəniz ilk ziyarət edəcəyiniz yer haradır?*

S. Aslanova: Bu gün ilk ziyarət etmək istədiyim yer dərs keçdiyimiz siniflərimizdir. Silah səsələrinə baxmayaraq orada necə dərs keçirdik hələ də inana bilmirəm. Yalnız indi inkişaf edən texnikanın sayəsində internet üzərindən ziyarət edə bilməyi vətənim. İnsanın doğulub böyüdü-yü yeri gəzməyə, görməyə təbii, mənəvi ehtiyacı var. Mən də bu ehtiyacımı bu şəkildə təmin etməyə çalışıram.

Bizim Ailə: *Sevinc xanım, siz vətənin-dən ayrı düşən bir insan kimi gənclərə nə kimi tövsiyələr edərdiniz?*

S. Aslanova: Gənclərə tövsiyəm tarixi öyrənsinlər, hiss etsinlər, yaşasınlar, unutmasınlar, dərs çıxarsınlar. Hansı şərtlərdə olursa olsun özlərini yaxşı yetişdirdinlər. Çünki vətənin yaxşı kadrlara hər zaman ehtiyacı var. Biz öz işimizi görəcək dərəcədə yetişməsək, bizim işimizi başqaları görər.

Bizim Ailə: *Sevinc xanım dəyərli vaxtınızı və fikirlərinizi bizimlə bölüşdüyünüzə görə sizə təşəkkür edirik. Allah Təala Vətən həsrəti çəkən bütün bacı və qardaşlarımızı tezliklə sevindirsin, öz doğma torpaqlarına qayıtmalarını nəsb etsin. Amin!*

ZAMAN İSRAFI

İnsan oğlunun sahib olduğu bütün nemətlər Allahın lütfüdür. Nemətləri yoxdan var edən də, onları əldə etmək üçün bəndəyə güc-qüvvə verən də Allah təaladır. Məhz buna görə də insan övladı sahib olduğu nemətlərin əslində Allahın bir lütfü olduğunu unutmamalıdır. Bütün bunların bir gün hesabı veriləcək əmanət olduğunun şüurunda olmalıdır.

İnsan oğlunun sahib olduğu bütün nemətlər Allahın lütfüdür. Nemətləri yoxdan var edən də, onları əldə etmək üçün bəndəyə güc-qüvvə verən də Allah təaladır. Məhz buna görə də insan övladı sahib olduğu nemətlərin əslində Allahın bir lütfü olduğunu unutmamalıdır. Bütün bunların bir gün hesabı veriləcək əmanət olduğunun şüurunda olmalıdır. Qurani-Kərimdə buyrulur:

“Yoxsa sizi əbəs yerə yaratdığımızı və (qiyamət günü dirilib haqq-hesab üçün) hüzurumuza qaytarılmayacağınızı güman edirdiniz?” (əl-Muminun, 115)

Sahib olduğumuz maddi və mənəvi nemətlərdən istifadə edərkən tamamilən sərbəst buraxılmadığımızı və bunlardan Allahın rızasına müvafiq olaraq istifadə etmək məcburiyyətində olduğumuzu düşünməliyik.

Uca Rəbbimiz başqa bir ayədə də:

“Sonra da həmin gün (Allahın dünyada sizə əta etdiyi) nemətlər barəsində mütləq sorğu-sual olunacaqsınız!” (ət-Təkasur, 8) buyuraraq hesab verəcəyimizi xatırlatmaqda və məsuliyyətimizin böyükliyünü diqqətimizə çatdırmaqdadır.

Allah təala bəxş etdiyi nemətləri qazanmaq xüsusunda olduğu kimi onlardan istifadə edərkən də tabe olacağımız bəzi qanunlar qoymuşdur. Bunları da “halallar və haramlar” deyərək bəyan etmişdir. İsraf da Allahın rəhmət və məhəbbətindən məhrum olmağa, ilahi qəzəbi cəlb etməyə səbəb olan haramlardan biridir. Ayədə belə buyrulur:

“...israf etməyin. (Allah) israf edənləri sevməz!” (əl-Ənam, 141)

Zaman israfı:

İnsan oğlunun qəflət səbəbi ilə ən çox işlədiyi xətalardan biri də zaman israfıdır.

Həyat Allah təalanın bütün canlılara yalnız bir dəfə istifadə etmək üçün bəxş etdiyi və müəyyən zamanla məhdud qıldığı son dərəcə qiymətli bir nemətdir. Zamanı ən layiq əməllərə sərf etmək şərtdir. Çünki həyatda hər an edə biləcəyimiz birdən çox iş vardır. Fəqət bunların o an üçün ən əhəmiyyətli olanlarını ön planda tutmaq və digərlərini də əhəmiyyət dərəcələrinə görə sıraya qoymaq zamandan səmərəli şəkildə istifadə edə bilmək üçün diqqət ediləcək mühüm bir düsturdur.

Məsələn, ananın övladına süd əmizdirməsi mərhəmət və şəfqətin təcəllisi olan gözəl bir davranışdır. Ancaq evdə yangın baş verərsə süd verməyə davam etməsi böyük səhlənkarlıq və vəbaldır. O əsnada bir qab su ilə də olsa yangını söndürməyə çalışmalıdır. Çünki bu vəzifə digəri ilə müqayisədə daha çox həyati əhəmiyyət daşıyır. Əgər o anda səhlənkarlıq edərsə az bir müddətdən sonra özü də, övladı da yangında həlak olar.

Eynilə bunun kimi günümüzdə də zamanın əhəmiyyətini nəzərə alaraq digər işlərdən daha çox Allahın dininə vaxt ayırmaq bu xüsusdakı məsuliyyətimizdən irəli gəlir.

Vaxtı ən gözəl şəkildə qiymətləndirən əshabi-kiram üçün həyatın ən zövqlü anları insanlara tövhid həqiqətini çatdırdıqları zamanlar idi. Edam edilmək üzrə olan bir səhabə özünə üç dəqiqə vaxt verən bədbəxtə təşəkkür etmiş və:

“- Demək ki, sənə haqqı təbliğ edə bilmək üçün üç dəqiqəlik vaxtım var. Ümid edirəm ki, hidayətə gələrsən.” - demişdir.

Yaşadığımız günlərdə də bir çox insanlar imansızlıq və əxlaqsızlıq girdabında boğularkən onlara xoş üzlə yaxınlaşıb İslamın gözəlliklərini, zərafət və

nəzakətini əks etdirmək hər bir möminin iman və vicdan borcudur.

Zamana andla başlayan bu surədə iman, saleh əməl, haqqı və səbri tövsiyə ilə ehyat edilməyən zamanların israf edildiyi və bunun da ziyana səbəb olduğu bildirilməkdədir. Zamanı layiqincə dəyərləndirə bilənlərdən istisna ilə bəhs edilməsi də insanların bu xüsusda əksəriyyətlə aldandıqlarına işarə edən acı bir həqiqətdir.

Allah təala bəndələrinin zaman xüsusunda ziyandan qurtularaq ilahi lütfə nail ola bilmələri üçün belə tövsiyə edir:

“(Ya Peyğəmbər!) Elə ki (risaləti təbliğ etməkdən və ya dünya işlərindən) azad oldun, qalx (dua et)! (Axirət üçün çalış-vuruş!) Və ancaq Rəbbinə yalvar!” (əl-İnşirah, 7-8)

Yəni, ibadət və xeyirli işlərin biri bitdikdə tez digərinə tələsmək, zamanın ibadətsiz və xeyirdən uzaq keçməsinə fürsət verməmək lazımdır. Çünki həyat neməti axirət səadətini qazanmaq üçün bizə verilmişdir. Ölüm isə bir borc müqaviləsinin ödəmə zamanını göstərən sənədə bənzəyir. Bir tacirin aldığı borcu ödəmək üçün alıcı ilə bağladığı müqavilədə olduğu kimi dünya həyatı da bizə axirəti qazanmaq və ilahi rizaya nail olmaq üçün verilən möhlətdir. Borcunu ödəyəcəyi vədəni ciddiyyə almayan, verilmiş möhlətdən istifadə edərək hazırlıq görməyən adamın ödəmə günü sıxıntıya düşdüyü kimi, Allahın verdiyi ömür möhlətindən lazımınca istifadə etməyən insan da xüsrana uğramaqdan qurtula bilməz. Çünki hər insan dünyaya göz açdığı andan etibarən məchul bir ölüm hökmünə məhkumdur. Bu hökmün gerçəkləşmə zamanı isə Əzrail (ə.s.)-la qarşılaşacağı andır. Digər tərəfdən insan ömrünün mütləq nəhayəti məchul qılınmışdır ki, bu da hesab verməyə hər an hazır olmaq zərurətindən irəli gələn dəhşətli bir gerçəkdir.

Nemətlər əldən getdikdən sonra çəkilən peşmanlıq heç bir fayda verməz. O

halda, fürsət varkən həyatımızı saleh əməllərlə dəyərləndirmək məcburiyyətindəyik. Hər bir üzvün şükrünü layiqincə əda etməyə çalışmalıyıq. Məsələn, dil nemətini qəlblərimizə şəfa olan zikrullah ilə ehyə etməyə çalışmalıyıq. Həzrət Peyğəmbər (s.ə.s.) möhtərəm xanımı Hafsa anamıza bu tövsiyəni etmişdir:

“Ey Hafsa, çox danışmaqdan çəkin! Allahın zikri xaric, çox danışmaq qəlbi öldürür. Fəqət Allahu çox zikr et! Çünki bu, qəlbi dirildir.” (Əli əl-Müttəqi, I, 439/1896)

Həyatdakı bütün nemətlər xüsusunda olduğu kimi zaman israfının da əsas səbəbi ölümü layiqincə dərk edə bilməmək və ya bu həqiqəti özümüzdən uzaq görmək qəflətidir. Halbiki hədisi-şərifdə:

“Bütün ləzzətləri kökündən yox edən ölümü çox xatırlayın!” - buyrulur. (Tirmizi, Qiyamət, 26) Bu tənbehlərə baxmayaraq davam edən səhlənkarlıqların bir gün acı əzabla nəticələnəcəyi danılmaz həqiqətdir.

Kainatdakı və öz üzərindəki ilahi təcəlliləri qəlb gözü ilə seyr edən bir insan dünya həyatını necə yaşayacağı xüsusunda özünü düşünməyə məcbur hiss edər. İnsanı həyatda məşğul edəcək ən böyük gerçək “ölüm” hadisəsidir. O möhtəşəm vidalaşma anı necə də böyük ibrət tablosudur. Ölümü dərk edən kəs fani ləzzətlərə, axirət yolçusu olduğunu dərk edən də dünya sarayındakı oyuncaqlara aldanmaz və vaxtını onlarla hədəf etməz.

Bir adam dünyadakı bütün fani nemətlərə sahib olsa və səadət içində min

il yaşasa nə fayda?! Son olaraq gedəcəyi yer üstünə basdığımız qara torpağın altı deyilmi?! Hər bir varlığın tərəvətinin zaman dəyirmanında durmadan üyüdüldüyünü insan dərk etmirmi? Axirətdən xəbərsiz yaşanan bir dünyada nəfsani həyatı bəsləyən iltifatları daimi, dünya oyuncaqlarını da həqiqi zənn etmək əbədi gələcək adına nə qorxunc aldanışıdır!..

Qəflətlə yaşanan bir həyat uşaqlıqda oyun, gənclikdə şəhvet, ahıl yaşda qəflət, ixtiyarlıqda da əldən çıxanlara həsrət və peşmanlıqdan ibarətdir. Halbuki

ölüm hər an insanı pusquda gözləyir. Axirət düşüncəsindən məhrum vəziyyətdə dünya firavanlığına çalışılan və bunun üçün dünyaya aldanaraq son günə qədər fani ləzzətlərlə yorulanların halı necə də böyük bir israfdır..! Heç ölməyəcəkmis kimi zamanlarını hədəf edən bir gün puç etdikləri zamanlar üçün çox böyük peşmançılıq çəkəcəklər..

Həzrət Mövlana dünya əsarətindən qurtulub əbədi səadətə qovuşmağın yolunu belə göstərir:

“Var-dövlətə çox bağlanma ki, vaxtı gəldikdə rahat tərək edə biləsən! Həm asanlıqla verib gedəsən, həm də savab qazanasan! Sən, səni möhkəm tutana bağlan! Çünki Əvvəl də Odur, Axir də Odur.”

“İnsanların çoxu bədənlərinin ölmündən qorxar. Halbuki əsl qorxulacaq xüsus qəlblərin ölümüdür.”

Fəridəddin Əttar tövsiyələrində belə buyurur:

“Dörd şey vardır ki, əldən çıxdıqdan sonra geri qaytarmaq imkansızdır: Qəflə-

tən ağızdan çıxan söz, yaydan çıxan ox, baş vermiş qəza və boş xərclənən zaman.”

Bir Allah dostu zamanın qiymətini dərk edərək qəflətə düşməmək və gün-lərimizi layiqli şəkildə dəyərləndirə bil-mək üçün bu tövsiyələri verir:

“Tez-tez xəstəxanalara gedərək xəstə-ləri ziyarət et! Oradakılar kimi xəstəliyə düşmədiyini və sağlq nemətini dü-şünərək şükr et! Tez-tez həbsxanalara gedərək oradakı məhkumların min bir iztirabla dolu zindan həyatını təfəkkür et! Cinayətlərin bir anlıq qəflət və ya qızğınlıq nəticəsində işlədiyini, digər tərəfdən məzlum olaraq həbsə

düşüb o cəfaya qatlanan-

ların da olduğunu və sə-

nin də onların yerin-

də ola biləcəyini dü-

şün! Səni bu hala

düşməkdən qoru-

duğu üçün Allaha

şükr et! Oradakı-

lara da dua et!

Sonra qəbiristanlı-

ğa get, məzar daşla-

rından yüksələn səs-

siz fəryadları, ah-na-

lələri dinlə, ömür ne-

məti əldən çıxdıqdan sonra

peşmançılığın bir fayda vermə-

yəcəyini düşünərək keçən vaxtın qiymətini bil! Məzarda yatanlar üçün bir fatihə oxu və geri qalan günlərini həmd, şükr və zikrlə dəyərləndirməyə çalış!”

Mömin olan kəs heç bir zaman və mə-kanda Allahı unutmamalı və saleh ömür sürməyə cəhd etməlidir.

Zamanın qiymətini bilib onu qəlbi oyanıqlıq içində dəyərləndirmənin məcburiyyətini bildirən hədisi-şəriflərdə belə buyrulur:

“Beş şey gəlmədən əvvəl beş şeyi qənimət bil: Qocalıq gəlmədən əvvəl gəncliyini, xəstələnəndən əvvəl sağlığını, kasıblıqdan əvvəl zənginliyi, məşğul zamanlarından

əvvəl boş vaxtlarını və ölümündən əvvəl həyatını!” (Hakim, əl-Müstədrək, IV, 341; Buxari, Rıqaq, 3; Tirmizi, Zühd, 25)

“İki nemət vardır ki, insanların çoxu bu nemətlərdən istifadə etməkdə aldanırlar: Səhhət və boş vaxt.” (Buxari, Rıqaq, 1)

İmam Qəzali həzrətləri vaxt israfı ilə bağlı belə bir tövsiyə edir:

“Oğul, fərz et ki, bu gün öldün. Həyatında qəflətlə keçirdiyin anlara nə qədər peşman olacaqsan. Ah, kaş ki... deyəcəksən. Lakin olan olmuşdur.”

Cüneyd Bağdadi həzrətləri də belə buyurur:

“Dünyanın bir günü axirətin min ilindən daha xeyirlidir.

Çünki qazanc yeri bu

dünyadır. Axirətdə nə

qazanc var, nə də it-

ki.”

Həyat axar su kimi

axıb getməkdədir.

Məhdud olan fani ömrü-

müzün günləri qabı

dolduran dam-

lalara bənzəyir. Son

nəfəsimizi verərkən

acı dramımızı seyr et-

məmək üçün hər gün hə-

yatımızın bitiş nöqtəsinə doğru

irəlilədiyimizi, dünyadan bir gün daha

uzaqlaşaraq qəbrə yaxınlaşdığımızı

unutmamalıyıq. Əcəl anı məchul olduğu

üçün hər an Əzrail (ə.s.) ilə qarşılaşa-

cağımızı yaddan çıxarmamalıyıq. Şair

Necip Fazıl nə gözəl söyləyir:

O dəmdə ki pərdələr qalxar, pərdələr enər;

Əzrailə “xoş gəldin” deyə bilməkdə hünər!..

Allah Təala bizə Qurani-Kərimdə bu-

yurduğu kimi yəqin (ölüm) gələne

qədər qulluq etməyi, israftan uzaq bir

ömür sürməyi və müsəlman olaraq can

verə bilməyi nəsb etsin! Amin!..

Azərbaycanda dinə qayıdış

Azərbaycanda dini şərait 1990-cı ildən başlayaraq, yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə sovet qoşunları Bakıya daxil olduqdan və dinc vətəndaşlara qanlı divan tutduqdan sonra dəyişməyə başladı.

Bütün tarixi faktlar və ictimai evolyusiya mərhələləri bir daha sübut edir ki, Azərbaycanda dinə qayıdış prosesi kortəbii şəkildə başlamış, yalnız sonradan müvafiq dövlət və ictimai qurumlar tərəfindən koordinasiya nəzarətinə alınmış, eyni zamanda kütləvi informasiya vasitələrinin ümumi axına qoşulmasıyla müəyyən ideoloji səviyyəyə yüksələ bilmişdir. Əvvələn, bu prosesə konkret tarixi hadisə - 1990-cı ilin 20 yanvarında totalitar kommunist rejimi tərəfindən Azərbaycan xalqına qarşı törədilmiş hərbi təcavüz aktı və 22 yanvar tarixində şəhidlərin dəfn mərasiminə Şeyxülislam A.Paşazadənin başçılıq etməsi faktı təkanverici qüvvə olmuşdur. Dövlətə və onun ideologiyasına inamını itirən Azərbaycan xalqı yeni mərhələnin ən

uğurlu məfkurəsini öz qədim dinində və milli dəyərlərində tapdı. Şeyxülislamın: “Tarixin öz qanuna uyğunluqları var. Dünyanın gəlişi ilahi bir nizamla bağlıdır. Şəhidlərin qanlarının axıdılmasına bais olanlar, bu ədalətsiz fərmana qol qoyanlar həm bu dünyada, həm də qiyamət günü tarix qarşısında, Allah-Təala qarşısında, layiqli cəzadan yaxa qurtara bilməyəcəklər... Biz bir şeyi dəqiq bilirik: yolumuz Haqq yoludur, İslam haqq yoluna çağırışdır. Ona görə də Allah-Təalanın köməyi həmişə bizim tərəfimizdə olacaq”- manifestindən sonra (20.01.1990. M.S.Qorbaçova telefoqrammadan) ictimai fikirdə fəvqəladə bir səhifə açıldı. Bundan sonra hakimiyyətə gələn liderlər Qurani-Kərimə əl basıb and içir, yeni evlənenlər şəriət qaydaları ilə nikah kəsdirir, əsgərlər Quran altından keçirilərək orduya yola salınır, matəm mərasimlərinin önündə din xadimləri “ər-Rəhman” oxuyur, bir sözlə, gündəlik həyatın bütün təzahür formalarında İslam dininin ana xətti hiss olunurdu.

İkinci vacib cəhət ondan ibarətdir ki, bütün bu hadisələr fəvqündə Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin ictimai fəallığı güclənin və din-dövlət münasibətləri mahiyyətcə yeni bir mərhələyə daxil olur. İdarənin beynəlxalq ictimai və dini təşkilatlarla əlaqəsi Azərbaycan dövlətinin siyasi imicinə yardım etməyə başlayır. Bir sıra nüfuzlu təşkilatlar – islam Konfransı Təşkilatı, İslam İnkişafı Bankı, Ümumdünya Sülhə Çağırış birliyi, Avrasiya İslam Şurası Azərbaycanı öz sıralarına üzv kimi daxil edir. Xristian və yəhudi dini konfessiyaları ilə yaxından əməkdaşlıq sayəsində Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi regionun öndər ictimai qurumuna çevrilir. Bu dövrdə din-dövlət münasibətlərini tənzimləyən bir sıra qanun və qanunverici aktlar qəbul edilir. Konstitusiyanın 18-ci və 48-ci maddələrinin, 1992-ci ildə qəbul edilmiş (1996-cı ildə əlavələr və dəyişikliklər edilməklə təsdiqlənmiş) “Dini etiqad azadlığı haqqında” Dövlət qanununun, bir sıra müvafiq qanunverici aktlarının verdiyi səlahiyyətlər çərçivəsində Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi ölkə daxilində və bəzi xarici dövlətlərdə özünün fəaliyyət dairələrini yaradır və genişləndirir.

Üçüncü cəhət, kütləvi informasiya vasitələrinin müstəqil Azərbaycanın dini həyatında baş verən hadisələrlə uzlaşması problemləri ilə əlaqədardır. Əvvələn, İslamın ümumbəşəri mənəvi-əxlaqi dəyərlərinin ölkəmizdə tədris, tətqiq və təbliğat prosesində əsasən aşağıdakı təbliğat formalarından istifadə olunur:

1. Şifahi təbliğat – buraya ayrı-ayrı məclislərdə, toplantılarda, konfranslarda, görüşlərdə ilahiyyətçi alimlərin, ruhanilərin, din xadimlərinin islami dəyərlər barədə söhbətləri, çıxışları, mühazirələri daxildir.

2. Elmi-tədqiqat sahəsində novasiyalar – son illərdə ilahiyyətşünaslıq üzrə 20-dən artıq namizədlik dissertasiyası müdafiə edilmiş, BDU ilahiyyat fakultəsi və Bakı İslam

Universitetinin yüzlərlə islamşünas məzunu olmuşdur.

3. Mətbuat vasitəsi ilə təbliğat – “İslam press”, “Nəbz”, “İslam həqiqətləri” qəzetləri, “Kəlam”, “İrfan” jurnalları və s.

4. Radio təbliğatı – yerli və xarici radio-kanallarda, özəlliklə “Space”, “Burc FM” və Təbriz radiosunda gedən verilişlər.

5. Televiziya təbliğatı – müxtəlif yerli televiziya kanallarının verilişləri. “Haqqın dərgahı”, “Cümə söhbətləri” və s. ilə yanaşı, ölkəyə yayımlanan Türkiyə və Rusiya kanallarındakı İslama dair proqramlar.

6. Teatr təbliğatı – dini məzmunlu əsərlərin dövlət və özəl teatrlarda səhnələşdirilməsi.

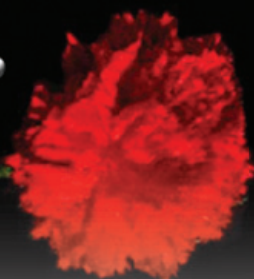
7. Kino təbliğatı – dini filmlərin video prokatı və televiziya nümayişi: “Çağırış”, “Həzrəti Əli”, “Məkkə” və s. filmlər, uşaqlar üçün nəzərdə tutulmuş dini motivasiyalı cizgi filmləri.

8. Təsviri sənət – divar xalçalarında, dekorativ-tətbiqi sənət əsərlərində dini məzmunlu şəkillər, portretlər və s.

Azərbaycanın kütləvi informasiya vasitələrində dini dəyərlərin cəmiyyətə təlqinində müəyyən addımlar atılır. Bununla yanaşı dövlətin ideoloji strategiyasında da İslam dininin təməl özəlliklərinə və mərasim atributlarına maraq hiss olunmaqdadır. Təbii ki, jurnalistikamızın hələ də bu sahədə qüsurları mövcuddur: bunlar əsasən ümumi diletantizmdən və islami biliklərin natamamlığından irəli gəlir. Lakin uğurlu məqamlar da diqqəti cəlb edir. Azərbaycan mətbuatında, radio və televiziya məkanında dini dəyərlərin mahiyyəti dərk olunmağa başlamış, islamın daşdığı əxlaqi keyfiyyətlər önə çəkilmiş, neqativ elementləri dini təfəkkürdən ayırmağa cəhd edilmişdir.

20 yanvar

Ümumxalq matəm günüdür!

Qanlı tarix! İllər, əsrlər ötsə də, bu söz dəyişməyəcək. Bu, həqiqətən də Azərbaycanın salnaməsinə yazılmış qanlı tarixdir. **"1990-cı il 20 Yanvar"**.

Heç cürə inanmaq olmur ki, şəhidliyinizdən 23 il ötdü. 23 - bahar, 23 - yay, 23 - payız və bu qədər də qış...

Vətən şəhidlərini heç vaxt unutmayacaq. 20 Yanvar Azərbaycan xalqının hüzn və şərəf günüdür. Xalqımız bu faciədə həyatdan getmiş övladlarına matəm saxlamaqla bərabər, onların şəhidlik zirvəsinə baxaraq başını dik tutmalıdır. Çünki Vətən və torpaq şəhidləri ilə ucalır. 23 il öncə Azərbaycan xalqının taleyində qorxunc günlər yaşanırdı.

Yığıncaqlar, mitinqlər... Uzun illərin sovet imperiyası boyunduruğundan azad olmaq istəyi... İnsanlarda sanki bir inam, stimül yaranmışdı...

Axşam saat 9-dan sonra şəhərin küçələrində şütüyən maşınlardakı meqafonla insanları - vətəninə sevənləri XI Qızıl Ordu meydanına çağırırdılar. Hamı axın-axın yalnız bir səmtə - Biləcəri yoluna tərəf axışırdı. Lakin sadə insanların heç biri təsəvvürünə belə gətirə

bilməzdi ki, "möhtəşəm" sovet əsgəri - tankı, hərbi texnikası Bakı nefti ilə təmin olunan ordu əliyalın xalqa silah tuşlayar, atəş açar...

Faciə törədildi, günahsız insanlar şəhid oldular...

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə Sovet ordusunun hərbi hissələri və zirehli texnikası heç bir xəbərdarlıq etmədən Bakı və Sumqayıt şəhərlərinə, habelə Azərbaycanın bir çox şəhər və rayonuna yeridildi. Nəticədə, beynəlxalq hüquq normaları, keçmiş SSRİ-nin və Azərbaycan SSR-nin konstitusiyalarının müvafiq müddəaları kobudcasına pozulmuş, millətçi ermənilərin respublikamıza qarşı bitib-tükənməyən ərazi iddialarına etiraz əlaməti olaraq öz torpaqlarının müdafiəsinə qalxmış xalqımıza vəhşicəsinə divan tutulmuşdur.

Keçmiş SSRİ rəhbərlərinin göstərişinə əsasən, həyata keçirilmiş xüsusi hərbi əməliyyat nəticəsində bir neçə istiqamətdə Bakıya daxil olan silahlı qoşunlar milliyyətindən, yaşından və cinsindən asılı olmayaraq, 132 nəfər mülki şəxsi amansızcasına öldürmüş, paytaxtda, şəhərtrafi qəsəbələrdə və rayonlarda 612 dinc, günahsız insan yara-

20 Yanvar faciəsi kütləvi insan itkisi ilə nəticələnən terror hadisələri sırasında öz mahiyyətinə və miqyasına görə dəhşətli bir cinayətdir. Lakin həmin qanlı cinayətə bu günə kimi beynəlxalq hüquqi qiymət verilməmişdir. Nəsillər dəyişəcək, lakin Vətən oğullarının xatirəsi ürəklərdə əbədi yaşayacaqdır.

lanmış, yüzlərlə adam itkin düşmüş, 841 nəfər qanunsuz həbs edilmişdi. Cəbhə xəttini xatırladan, blokadaya alınmış, səmasında hərbi vertolyotlar fırlanan Bakıda ölçüyəgəlməz dağıntılar törədilmiş, yüzlərlə silahsız, sülhpərvər insan, o cümlədən yaşlılar, qadınlar, gənclər və uşaqlar misli görünməmiş, xüsusi qəddarlıqla qətlə yetirilmiş, inzibati binalara, yaşayış evlərinə, nəqliyyat vasitələrinə ciddi zərər vurulmuşdu. İnsanlıq simasını itirmiş hərbi canilər törətdikləri vəhşilikləri ört-basdır etmək, həlak olanların dəqiq sayını gizlətmək üçün cəsədləri belə məhv edirdilər.

Hücum zamanı qadağan edilmiş silah və sursatdan istifadə olunmuşdu. Azğınlaşmış hərbcilər bu fəlakətli gecədə mərhəmət hissini tamamilə unudaraq, ağır yaralıları yerindəcə öldürürdü. Hətta yaralıları çıxaran təcili tibb yardımını məşinlərinə və həkimlərə də atəş açılmış, onlarla tibb işçisi yaralanmış, şəhid olmuşdur.

20 Yanvar - Ümum-xalq Hüzn günü respublikamızda hər il qeyd edilir, xalqımız igid övladlarının fədakarlığını ehtiramla yad edir.

Faciə qurbanları

xalqımızın müqəddəs and yerinə, ziyarət-gaha çevrilmiş Bakıdakı və respublikamızın müxtəlif bölgələrindəki Şəhidlər xiyabanlarında uyuyur. Xalqımız həlak olmuş oğul və qızlarının milli azadlıq mübarizəsi uğrunda nümayiş etdirdiyi birliyi heç vaxt unutmayacaq, ölkəmizin bu günü və gələcəyi, taleyüklü prioritet məsələlərin həlli, qanunun aliliyi, insan hüquqlarının müdafiəsi, dövlətimizin daha qüdrətli olması naminə öz milli həmrəyliyini daha da möhkəmləndəcəkdir.

20 Yanvar faciəsi kütləvi insan itkisi ilə nəticələnən terror hadisələri sırasında öz mahiyyətinə və miqyasına görə dəhşətli bir cinayətdir. Lakin həmin qanlı cinayətə bu günə kimi beynəlxalq hüquqi qiymət verilməmişdir.

Nəsillər dəyişəcək, lakin Vətən oğullarının xatirəsi ürəklərdə əbədi yaşayacaqdır.

İndi nəyin bahasına olursa-olsun biz hamımız azadlığımızı qorumalıyıq. Budur bizim şəhidlər qarşısında müqəddəs borcumuz!

Ruhunuz şad olsun! Sizin Azərbaycanın suverenliyi, müstəqilliyi, azadlığı, firavan gələcəyi uğrunda axıtdığınız qan hədəf getməyib.

Hər birimiz Şəhidlər xiyabanına gedərkən içərimizdə xəfif titrəyiş hiss edirik. Oradan qayıdanda isə bu titrəyiş qürur hissi ilə əvəz olunur. Başqa cür ola da bilməz!

Yox, bu gün ürəyimiz ağrısı da, biz ağlamayacağıq! Hər bir şəhid - istər yaşlı, istər gənc, istərsə də körpə - bizim hər birimizin vüqarıdır.

TAXTA ATLARLA YOLA SALINAN DUYĞULAR!

"Xəstəlikdə və sağlamlıqda, yaxşı gündə və pis gündə birlikdə olacağımıza söz verirəm" cümləsi cəmiyyətimizin dünyasına xarici filmlərdən gəlmişdir. Uşaqlığımızdan bəri bu sözlər elə şüur altına yerləşdirilmişdir ki, türk filmlərindəki nikahlarda "bu gəlini həyat yoldaşın olaraq qəbul edirsənmi?" sualı artıq bizim üçün bəsit sözlər hesab edilir.

Bu yay Azərbaycanda olarkən Zaqatala şəhərində Yaşar müəllim ailəsinin evini ziyarət edərkən uşaqlığımdan bəri xarici filmlərdə daim eşitdiyim "xəstəlikdə və sağlamlıqda birlikdə olmaq" sözünün canlı nümunəsinə şahid oldum. Bəlkə bu ailə evliliklərinin ilk təməlini qurarkən bu sözlər ağıllarına belə gəlməmişdir. Əhəmiyyətli olan gənclik zamanlarında, özünü kimsəyə möhtac halda hiss etmədiyən vaxtlarda bu sözü əzbər kimi söyləmək deyil, əsl olan o sözlərdəki hala düşdüyün zaman bu andını yerinə yetirə bilməyindir. Bax, bu cütlüyün xanımı xəstələnmişdir. Elə bir xəstəlikdir ki, aylarla qolunu da tər-pədə bilmirdi. Vəfalı həyat yoldaşı aylarla

xanımının yeməyini yedirib hər cür ehtiyacını təmin edərək "mən sənin xəstəlikdə və sağlamlıqda, yaxşı gündə və pis gündə vəfalı yoldaşınam, dostunam, yaxınımam, hər şeyinəm" mesajını vermişdir.

Eyni şəkildə kiçik bir mübahisə ilə hazır olan çamadanını yığıb evini tərək etməyi də ilk dəfə xarici filmlərdə gördük. Daha sonra bu cür yaşam tərzini həyatımıza daha çox daxil etmək üçün türk seriallarından məharətlə istifadə olundu. İndi isə ətrafımız çamadanını yığıb, arxasına belə baxmadan çəkib gedən cütlüklərin canlı nümunələri ilə dolub daşır.

Serialar artıq bizim bir parçamıza çevrilib. Qurani Kərimdə Tövbə surəsi 119-cu ayəsində "Ey iman edənlər! Allahdan qorxun və salehlərlə birlikdə olun" əmrini unudub xəbərlərdə reklamları keçən filimlərin cazibəsinə qapılıaraq "cəmiyyətin axışına özünü burax və seriallarla birlikdə ol" şüarlarını həyatımızda düstur qəbul etdik. Eynilə sürü psixologiyasında olduğu kimi. Türkiyənin Şərqi bölgəsində bir qoyun uçurumun aşağısında nə var gör-

sən deyə, maraqla atılınca 200 qoyun yoldaşları atlandığına görə atlandı. Serial izləmə xəstəliyi də sürü psixologiyası kimi biri izləyincə bütün məhəllə də bunda nə var görəsən deyib bu uçuruma düşür. Seriala olan sədaqət izləməklə bitmir qonaqlıqda, yolda, bazarda həvəslə izah edərək seriala olan sevgisini göstərir.

Xaricdə yaşayan bir türk olaraq ilk tanış olduğumuz insanların adımızı belə öyrənməyə fürsət tapmadan soruşduğu ilk sual "Kənan İmirzalıoğlunu gördünmü, Süleymanı gördünmü, Validə sultanı gördünmü?" olur. Serialar yalnız türk xalqının deyil bütün qonşu olan millətlərin də həyatına, mənliliyinə daxil olmuşdur. Hətta Azərbaycanda belə bir hadisə ilə qarşılaşmışdım. "Yarpaq tökülməsi" adlı serialı izləyən Azərbaycanlı bir gəlin o serialdakı pis xasiyyətli, dik başlı, kimsənin sözünə baxmayan gəlini görəncə "ah niyə bu serial əvvəllər verilmirdi? Mən bu serialı illər əvvəl izləsəydim qayınanamın öhdəsindən gələrdim" demişdir. Bu sözlər belə serialların zərərini izah etməyə yetər. Seriaları izləyirik oradakı xarakterlər kimi qayınanamızın, həyat yoldaşımızın, qonşumuzun, hətta ana-atamızın belə öhdəsindən gəlirik.

*Harada qaldı, əziyyət vermək üçün qəsdli bir şəkildə Peyğəmbərimizin evinin önünə nəcasət tökən qonşusu və əmisi olan Əbu Ləhəbə qarşı göstərilən peyğəmbər səbri...

*Harada qaldı, zalım ərinə səbr edən qadına Hz. Asiya savabı və pis xasiyyətli arvadına səbr edən kişiyə Hz. Lut və Hz. Nuh savabı müjdəsinə nail olan səbir daşı kimi insanlar... Harada qaldı süd anasının oturması üçün əbasını yerə sərərək hörmət göstərən Peyğəmbər vəfası...

*Harada qaldı qonağı böyrək sevir deyərək yeddi qoyun kəsən müsəlmanın qonaqpərvərliyi (Kazakların keçmiş atalarında olan hadisə)...

*Harada qaldı nazlı qonaq "mən başqası-

Serialar zəhərli sarmaşığı kimi əvvəl beynimizə hiyləgər-hiyləgər girib damarlarını saldı, sonra da ürəyimizi zəbt edərək vəfa, təvazökarlıq, səbir, bağışlayıcılıq, mərhəmət, mülayim duyğularımızı zəhərləyərək keyitdi.

nın yatdığı döşəkdə yatmaram" dediği üçün yatma vaxtına qədər yeni döşək tikən qadının mülayimliyi... Yoxsa taxta atlara minib gedən o gözəl insanlar kimi bu duyğularımızı da yola saldıq?

Serialar zəhərli sarmaşığı kimi əvvəl beynimizə hiyləgər-hiyləgər girib damarlarını saldı, sonra da ürəyimizi zəbt edərək vəfa, təvazökarlıq, səbir, bağışlayıcılıq, mərhəmət, mülayim duyğularımızı zəhərləyərək keyitdi.

Əsrə (zamana) and içən Rəbbimizin bizə verdiyi ən qiymətli nemətimizi əldən qacırmadan, serial reklamları arasında namaz qılmadan, gözəl duyğularımızı taxta atlara mindirib yola salmadan vaxtımızı fayda verməyən serialar yerinə, xəstəlikdə və sağlamlıqda, yaxşı gündə və pis gündə bizə ehtiyacı olan, dünya və axirətdə bizimlə olan baki sevciliylə keçirək....

Qeyd:

*Qazaxlar hekayə kimi anladılar; bir gün birinin evinə qonaq gəlir. Bu kişi ancaq böyrək sevirmiş, bunu bilən ev sahibi bir qoyun kəsir, qonaq doymayınca iki qoyun, üç qoyunla da kifayətlənmədiyindən yeddi qoyunu kəsir və ancaq böyrəklərini ikram edir. Ev sahibinin yeddi qoyunu getsə də üzü hələ də gülür.

*Türklər Axsıkadan sürgün edilmədən əvvəl birinin evinə qonaq gəlir. Qonaq çox nazlı olur. "Mən başqasının yatdığı döşəkdə yatmaram" deyincə ev sahibi olan qadın dərhal qalxıb, qonağın yatmaq vaxtına qədər yeni döşək tikib hazırlayır. Onun da üzündə bir təbəssüm vardır.

25-ci Kadr Nədir?

25-ci Kadr Şüurlatı Şüurlatına bağlı araşdırmalar edən Kubilay Aktaş

Gündəlik həyatımızda yaşadığımız bəzi problemlərin şüurlatımızdan qaynaqlandığını həmişə söyləyirik, amma əslində şüurlatımızın gücünün və əhəmiyyətinin fərqi nədir? Təxminən 15 ildir şüurlatı ilə bağlı işlər görən Kubilay Aktaşın "Gizli Təlqinlə Quran Müalicəsi" kitabında şüurlatımızın necə daha çox alışıverməyə imkan verən bir mövzu haqqındakı düşüncələrimizin dəyişməsi üçün proqramlaşdırıldığını izah edir.

Eyni texnikanın müsbət istiqamətdə istifadə edilə biləcəyini ifadə edən Aktaş, bu üsulla problemlərimizi aşıla biləcəyimizi söyləyir. Kubilay Aktaşdan şüurlatı nədir, necə proqramlaşdırıla bilər, nə işimizə faydası olacağını soruşduq.

MƏNFİ TƏLQİN MÜVƏFFƏQİYYƏTSİZLİYİN SƏBƏBİDİR

Aktaş, şüurlatının sonsuz olduğunu, şüurun isə bu sahədən fərqli olduğunu bildiyimiz qismi, yəni cəmiyyətin ədəbləri, ənənələri, adətləri və qanunlarımızı ifadə etdiyini söyləyir. Şüurlatımız bir saniyədə 400 milyard bit məlumatı toplaya bildiyi halda, şüurumuz bunun yalnız 2000 dənəsini fərqli edə bilər. Şüurlatı bir uşaq kimidir. Özünə deyilən hər şeyi gö-

türüb tətbiq edir və yaxşı-pis ayırımı etmir. Məsələn, uşaqlara deyilən "kiçiksən, edə bilməzsən, edə bilməzsən, olmaz" kimi mənfi təlqinlər şüurlatı tərəfindən alınaraq böyüdükcə onun müvəffəqiyyətsizliyinə səbəb ola bilər.

25-ci KADRDAKI MESAJLAR

Şüurun bu xüsusiyyəti kəşf edildikdən sonra, texnologiyanın da inkişafı ilə, Subluminal Texnika, yəni şüurlatına gizli mesaj göndərmə üsulu istifadə edilməyə başlandı. Şüurlatına mesaj göndərmə müxtəlif yollarla edilə bilər. Musiqinin altına insan qulağının eşidə bilməyəcəyi, amma şüurlatımızın qəbul edə biləcəyi dalğa boyunda mesajlar yerləşdirilə bilər. Gözümüz saniyədə 24 kadrı qəbul edə bilər. Beləcə filmlərin, serialların, reklamların arasında 25-ci kadr istifadə edilərək bəzi mesajlar verilə bilər.

Qoxuyla belə şüurlatına mesaj göndərmək mümkündür. Bu texnikaları, qadağan olmasına baxmayaraq, daha çox reklam sektoru istifadə edir. Verilən reklamın arasına yerləşdirilən mesajlar sizi o məhsulu almağa istiqamətləndirə bilər. Aktaş, kino teatrlarda verilən 10 dəqiqə aralarda kola içilməsinə istiqamətli mesajlar çatdırıldığını söyləyir. 25-ci kadrda "kola iç" təlimatı film arasında qaçaraq kola almağa səbəb ola bilər.

CİZGİ FİLMLƏRİ MƏSUMDURMU?

Aktaş, bəzi supermarketlərdə səsləndirilən sürətli musiqilərin altına "daha çox al, daha çox al" mesajının yerləşdirildiyini də söyləyir. İnsan şüurunda alver şövqünü artıran Paçuli yağının da marketlərdə müəyyən zamanlarda istifadəsi qoxuyla təlqin üsullarından biridir. Aktaş, uşağınızın seyr etdiyi məsum cizgi filmlərində səs və görünüş yoluyla pornoqrafiya və şiddət ehtiva edən mesajlar yerləşdirilmiş ola biləcəyini iddia edir.

Aslan Kral, Ələddinin lampası 25-ci kadrları şəxsən təsbit etdiyi cizgi filmlərindəndir. "Donald Duck əmi", cizgi filminə notbook ilə yazılır. Amma görünüşü dondurub yaxınlaşdırdığınızda ekranda çılpaq bir qadın görürsünüz. Orada nə işi var?", deyər Aktaş soruşur. Uşağınızın seyr etdiyi xətt filmindəki 25-ci kadrı anlama bilmək üçün DVD-də ağır çəkilişdə izləyə bilərsiniz", deyir.

QURANIN SƏSLƏNDİRİLMƏSİ İLƏ YANAŞI "MÜQAVİMƏT GÖSTƏRMƏYİN" MESAJI

25-ci kadr filmlərdə də çox istifadə edilən bir texniki vasitədir. Aktaş, "Fight Clup" filmində 26 dənə 25-ci kadr vardır" deyir. Ağır çəkilişlə izləsəniz bu kadrları tuta bilərsiniz. Bu filmin rejissoru, musiqilərini hazırlayan cinsi azlıqlardan və 25-ci kadrlara da cinsi azlıqlarla əlaqədar mesajlar yerləşdirilmişdir. Bu mesajları gördüyünüzüzdə onların yaşam tərzini sizə normal bir hadisəymiş kimi gəlir. "Üzüklərin Əfəndisi"ndə də 25-ci kadr mesajları var. Musiqi səsləndirilməsində də Madonna və Michael Jackson iştirak edir.

Bəzi siyasi partiyalar belə 25-ci kadrı bəzən istifadə edir", deyir. Aktaşın görə bu mesajların ən çox istifadə edildiyi ölkələrdən biri Rusiyadır. Amma Aktaşın əsl maraqlı iddiası "Amerikanın İraqı işğalı əsnasında radioda Quran səsləndirilərkən bununla yanaşı İraqlıların şüuraltına "müqavimət göstərməyiniz faydasızdır" kimi mesajlar verilir".

vimət göstərməyiniz faydasızdır" kimi mesajlar verilir".

PROBLEMLƏRİ ŞÜURALTINIZ HƏLL ETSİN

Şüuraltımız mesaj bombardmanı altındadır. Yaxşı xəbərlə bu texnikadan müsbət istifadə edilə bilər. Deyək ki, cəmiyyət qarşısında danışa bilmirsiniz. İstədiyiniz bir musiqinin altına probleminizi həll edəcək təlqinlər yerləşdirilir. Siz musiqini dinləyərkən şüuraltınız da bu təlqinləri götürür. Beləcə adama xüsusi hazırlanan təlqinlərlə probleminiz həll edilir.

Kubilay Aktaşın texnikasını daha xüsusi edən cəhət isə, bu təlqinləri Qurani Kərim ayələri, Cevşən, Əsmalardan istifadə etməsidir. Əvvəlcə insanın problemləri psixoloqlar tərəfindən təsbit edilir. Sonra o problemə uyğun Qurani Kərim ayələri və Əsmalar seçilib müəyyən bir ritimlə oxunur. Bu qeyd 8-12 hertz dalğaya, beyin alfa dalğa ölçüsünə uyğunlaşdırılır və istənilən musiqinin altına yerləşdirilir.

Məsələn, insanın ünsiyyətlə əlaqədar problemi varsa, Hz. Musanın duası olan "Dilimdəki düyünü aç. Könlümə fərahlıq ver. Söylədiklərim aydın olsun", ayəsi istifadə edilir. Depressiya və şizofreniyalı bir vəziyyət varsa, daha çox tövhidə, bütünləyici mənalara aid ayələr, insanın ruh bədən və zehni sinxronizə edəcək, tarazlaşdıracaq ayələr istifadə edilir. Adam bu musiqiləri dinləyərkən aldığı təlqinlərlə problemini aşı bilər. Aktaş, bu texnikanın onsuz da bütün dünyada istifadə edildiyini, öz texnikasını ayıran istifadəçinin isə Quran ayələrinin istifadə edilməsi olduğunu söyləyir. "Quran qədər şüuraltına təsir edən, neyron şəbəkələrini xəbərdar edən başqa bir şey yoxdur. Bu baxımdan bu texnika onsuz da istifadə edilir, amma Quranla edilməsi, bənzəri olmayan bir texnika halına gətirir", deyir.

Ayətəl Kürsü oxuyaraq ətrafınızda işıqdan bir qoruma qalxanı olduğunu düşünün.

GÜNƏŞ ULDUZ KİMİ

Bəs günəşin saçdığı enerjinin bir sonu varmı?

Nəzəri tədqiqatlar göstərir ki, hidrogen tam yanıb qurtardıqdan sonra Günəş daha enerji saçmayacaq və Ağ cırdan tipli ulduza çevriləcək (bu cür ulduzlar haqqında biz ulduzlarla bağlı mövzuda məlumat verəcəyik). Ancaq təşvişə düşməyə heç bir əsas yoxdur, çünki günəş tipli ulduzlarda hidrogenin tam yanıb qurtarması üçün 10 milyard ildən də artıq vaxt lazımdır. Deməli, Günəşin yaşını 4,5 milyard il qəbul etsək, onda Günəş bundan sonra ən azı daha 5 milyard il beləcə dayanmadan işıq və enerji saçacaqdır! Deməli, əgər Günəş fəvqəladə hal yaşamasa təxminən 5 milyard il beləcə dayanmadan işıq və enerji saçacaqdır. Günəş hər saniyədə 4 milyon ton kütlə itirir. Günəş işıq saçmadığından Yer planetində həyatın sonu olacaq. Fəvqəladə hal dedikdə, əgər Allah dilərsə Qiyamətin daha tez də baş verə biləcəyini nəzərdə tuturuq. Bu qeyd etdiklərimiz aşağıdakı Quran ayəsində aydın şəkildə öz əksini tapmışdır.

“(Ya Rəsulum) səndən o saat (Qiyamət) haqqında soruşsalar ki, nə vaxt qopacaq? De: O ancaq Rəbbimə məlumdur. (Qiyamətin) qopacağı vaxtı Allahdan başqa heç kəs bilə bilməz. Göylərdə və yerdə (Allahdan qeyri) bir kimsənin onu bilməsi çətindir. O sizlərə ancaq qəflətən gələr!” Sən onun haqqında bir şey bilirsənmiş kimi onlar (səndən) israrla soruşurlar. De: “O ancaq Allah dərgahında məlumdur, lakin insanların əksəriyyəti (bunu) bilməz!” (Əraf surəsi, ayə 187.)

Ayətdən göründüyü kimi Qiyamətin vaxtı ancaq Allah dərgahında məlum olan bir gündür.

Günəşin mövcud kimyəvi tərkibi Günəşin

daima mövcud olmadığını və onun bəlli bir zamandan bəri yarandığını sübut edir. Əgər Günəş sonsuz zamandan bəri mövcud olsaydı hidrogen tamam yanıb qurtarmış olardı. Yaranma varsa, deməli, son da var. Əbədi və əzəli varlıq yalnız Allahdır.

“Gördüyünüz göyləri dirəksiz olaraq yüksəldən, sonra ərşi yaradıb hökmü altına alan (ərs üzərində bərqərar olan), müəyyən vaxtda (dünyanın axırına-qiyamətə) qədər (səmada dolanan) Günəşi və Ayı ram edən, bütün işləri yoluna qoyan, ayələri belə müfəssəl izah edən məhz Allahdır. (Bütün bu dəlillərdən sonra) Rəbbinizlə qarşılaşacağınıza (qiyamət günü dirilib haqq-hesab üçün hüsurunda duracağınıza), bəlkə, inanasınız!” (ər-Rəd surəsi, ayə 2.)

Ayətdən göründüyü kimi Günəşin müəyyən vaxta qədər səmada dolanması birmənalı şəkildə Qurani-Kərimdə qeyd olunmuşdur. Elmi dəlillər də Quranın 14 əsr bundan öncə söylədiyi həqiqəti təsdiq edir. Bütün bu dəlil və sübutlardan sonra bəlkə inamı olmayanlar imana gələlər!

Bəs, Günəş hansı kimyəvi tərkibə malikdir?

Aparılan tədqiqatlar göstərir ki, Günəş kimyəvi tərkibinə görə 63% hidrogendən, 35% heliumdan və yerdə qalan 2%-i isə digər kimyəvi elementlərdən təşkil olunmuşdur. Qeyd etmək lazımdır ki, gündəlik həyatda rastlaşdığımız oksigen, dəmir, aliminyum və digər kimyəvi elementlər də bu cür istilik nüvə reaksiyalarının nəticəsində yaranır. Bu qədər böyük enerjinin yalnız çox cüzi bir hissəsi, yəni 2 milyardda bir hissəsi bizim Yer planeti istiqamətində gəlir. Həmin enerjini biz cəmi 15 dəqiqə ərzində toplaya bilsək, bütün Yer kürəsində yaşayan insanların bir illik enerjiyə olan tələbatını ödəmək mümkün olardı.

Qolbaq

Şəkil 1.

İstifadə olunacaq ləvazimatlar:
Qayçı, sim (1mm qalınlığı olan), göy,
qırmızı, yaşıl rəngdə (2-3 mm ölçülü)
muncuqlar

Şəkil 2.

Simə 4 ədəd muncuq keçiririk.

Şəkil 3.

Sonuncu keçirdiyimiz muncuqdan
simin digər ucunu, şəkildə
göründüyü kimi keçiririk.

Şəkil 4.

3-cü şəkildəki kimi etdiyimiz zaman,
şəkildə görünən forma alınır.

Şəkil 5.

Simin hər iki tərəfinə bir ədəd
muncuq keçiririk.

Şəkil 6.

Simə yeni bir muncuq keçiririk.
Muncuqdan simin hər iki tərəfini
şəkildə olduğu kimi keçiririk.

Şəkil 7.

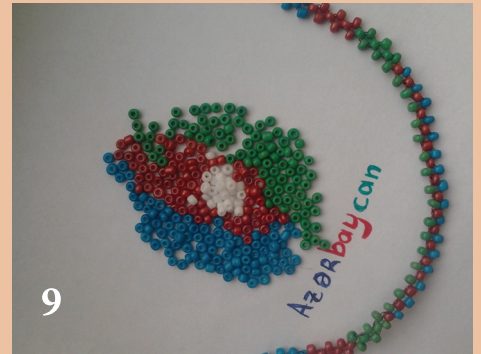
Şəkil 6-da etdiyimizdən sonra bu
şəkildə alınır.

Şəkil 8.

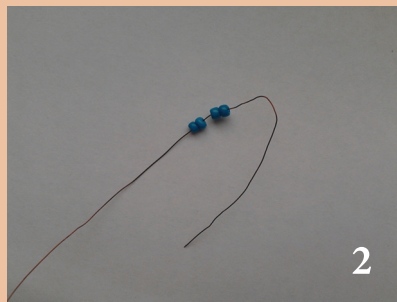
İstədiyimiz rəngdə muncuqlarla eyni
qaydanı davam etdiririk.

Səkil 9.

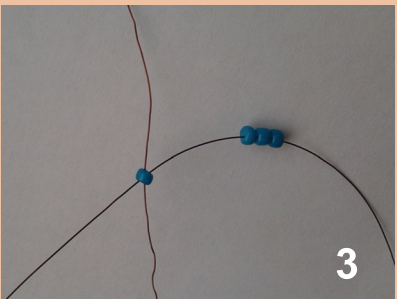
Azərbaycan bayrağı rəngdə hazırladı-
ğımız qolbağımız hazırdır.

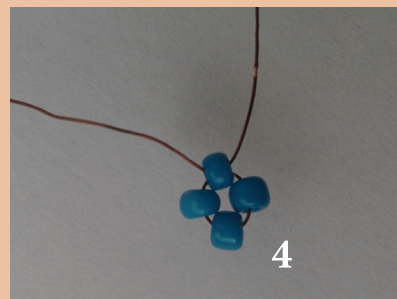
9

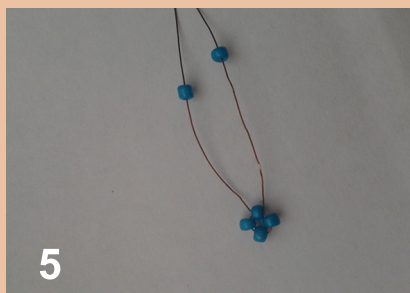
2

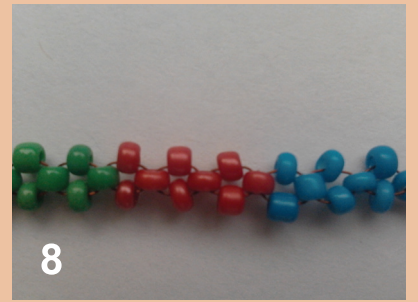
3

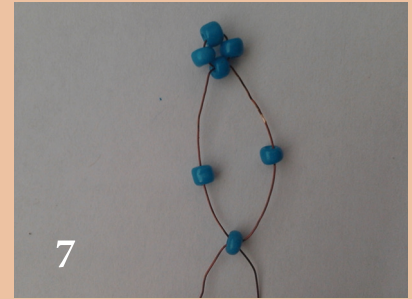
4

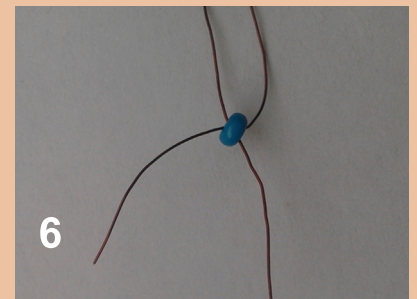
5

8

7

6

BRONXİT

Siz düşünəndə ki, artıq soyuqlamısınız, sinənizdə ağrı, öskürək əmələ gəlib, bir qədər sonra isə temperaturunuz yüksələndə bu kəskin bronxitin əlamətləri ola bilər. Kəskin bronxit sizin ağciyərlərinizin əsas çıxarıcı tənəffüs yolları iltihablandanda əmələ gələn vəziyyətdir. Bronxitlər adətən respirator infeksiyanın davamı olaraq əmələ gəlir. Siqaret çəkmək də bronxitin risk faktorlarından biridir. Kəskin bronxitlər bir çox hallarda bir neçə gün ərzində keçib gedir. Lakin bəzən öskürək bir neçə həftə çəkə bilər. Əgər bronxit əlamətləri təkrarlanırsa bu həkim diqqəti tələb edən astma və ya xroniki bronxit ola bilər. Odur ki, mütləq həkimə müraciət edin.

Əlamətləri:

Sarı bozuntul və ya yaşıl bəlgəm bronxitin əsas simptomlarından biridir. Bəlgəm özü tənəffüs yollarının ifrazatı olmaqla siz xəstə olmayanda da tənəffüs yollarında olur, lakin xəstəlikdən fərqli olaraq sağlam vaxtı bəlgəm yığılıb qalmır və vaxtaşırı udlağa gələrək udulur. Lakin xəstəlik zamanı sizin tənəffüs yollarınız artıq miqdarda bəlgəm ifraz edir. Bu proses 3 aydan çox davam edərsə bronxit xronik sayılır. Bəlgəmin rəngli olması ikincili infeksiyanın qoşulmasının əlamətidir.

Bronxitin simptomları yalnızca ola bilər. Belə ki, bronxitli xəstələrin heç

də hamısı bəlgəm ifraz etmir.

Uşaqlar isə bəlgəmlərini udurlar və valideynlər bəlgəmin nə rəngdə olduğunu təyin edə bilmir. Siqaret çəkənlər isə hər səhər bəlgəmlərini təmizləməli olurlar.

Kəskin bronxitlər zamanı əlavə müşahidə olunan simptomlar: - Sinədə qıcıqlanma və yangı hissi, boğaz ağrısı, sinusitlər, sıxılma, tənəffüsəlik, xırıltılar, yüngül qızdırma və üşütmə, zəiflik.

Bəzən sinusitlər, yəni burunun uzun ətrafında olan sümük boşluqlarında infeksiyanın olması da bronxitə oxşar əlamət yarada bilər. Çünki bu zaman burunda əmələ gələn sarı və yaşıl selik və öskürək xəstələr tərəfindən bronxitlə səhv salına bilər.

Bronxitlər eyni zamanda sizin mədənidən turşular qida borusuna düşərkən əmələ gələ bilər. Müxtəlif tozlar və tüstülər olan şəraitdə işləyən insanlarda da bronxitlər əmələ gələ bilər.

Xronik Bronxitlər

Bəzən nəfəs yollarınızın iltihabı daimi olaraq xronik bronxitə çevrilir. Əlamət və simptomlar tənəffüsün qısalması, davamlı öskürək, bəlgəmin çox həcmdə olmasıdır. Xronik bronxit diaqnozu o zaman qoyulur ki, il ərzində öskürdüyünüz günlərin sayı cəmi ən azı 3 ay etsin və bu 2 il dalbadal da-

vam etsin. Adətən, xronik bronxiti olan siqaret çəkən şəxslər hər gün öskürürlər. Kəskin bronxitdən fərqli olaraq xronik bronxiti ciddi xəstəlikdir. Siqaret çəkmə əsas səbəbdir, lakin ekologiyanın çirkliliyi, tozlar və zəhərlər xəstəliyə səbəb ola bilər. Bəzi şəxslərdə tənəffüs yollarının xronik iltihabı astma yarada bilər.

Risk faktorları

Siqaret çəkən şəxslər və onlarla bir evdə yaşayanlar, xüsusən də uşaqlar kəskin və xronik bronxitlər üçün risk qrupu sayılır. Digər risk faktorları: - Bədən müqavimətinin aşağı olması - Gastroezofageal refluks xəstəliyi (GERD). Mədə turşuları qida borusuna gələrək xronik öskürəyə səbəb olur. Bura tekstil fabriklərində işləyənlər, iş yerində ammonium, turşularla kontaktda olanlar daxildir. Belə bronxiti bəlgəmsiz ola bilər və həmin qıcıqlandırıcılarla kontakt kəsildikdən sonra sağalır.

Nə zaman həkimə müraciət etməli: Əgər siz dincəlisiniz və çox həcmdə maye qəbul edirsinizsə, bronxitlərin bir çoxu bir neçə günə təmizlənir. Siqaret, digər tüstü və qazlardan uzaq olmağa çalışın. Öskürəyiniz kəskindir, sizi yatmağa qoymur, 3 gündən artıq davam edən elə də yüksək olmayan qızdırma, tənəffüsəlik, yaşıl-sarı bəlgəm olduqda həkimə getməyiniz məsləhətdir. Bu ola bilər ki, həm də sətəlcəm olsun, həkimə müraciət edin və tibbi yardım alın. Sizin ağciyər və ürək problemləriniz varsa, bir neçə dəfə bronxiti olmusunuzsa, bu xronik hala keçə bilər. Bronxitlər bəzi insanlarda pnevmoniya ilə (sətəlcəmlə) ağırlaşır. Yaşlı şəxslər, körpələr, siqaret çəkənlər, ürək xəstəliyi olanlar, xronik respirator xəstəliyi

olanlar risk qrupunu təşkil edir.

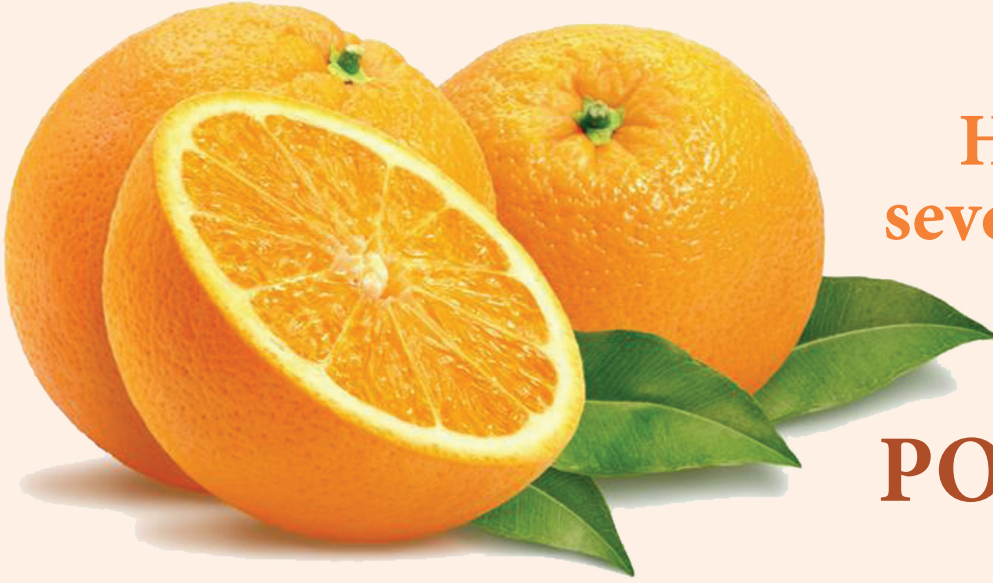
Təkrarlanan bronxiti hallarını ciddi qəbul edin. Onlar xronik bronxiti, astma və digər ağciyər xəstəliklərinə səbəb ola bilər. Əgər sizdə xronik bronxiti varsa və eyni zamanda siqaret çəkirsinizsə bu ağciyər xərcənginə səbəb ola bilər. Kəskin bronxitin müalicəsində əsas məqamlar: Dincəlmək, çox həcmdə maye qəbul etmək, öskürək əleyhinə müalicə olunmaqdır.

Profilaktika

Əgər sizdə təkrarlanan tutmalar varsa problem sizin yaşadığınız mühitdə ola bilər. Soyuq, nəm şərait, siqaret tüstüsü sizi kəskin bronxitə həssas edə bilər. Belə bir problem varsa siz yaşayış və iş şəraitinizi dəyişməli ola bilərsiniz. Bəzi profilaktik tövsiyələr: Siqaret tüstüsündən uzaq olun, qripə qarşı vaksinasiya olun. Əksər hallarda bronxiti qripədən sonra əmələ gəlir. Əllərinizi tez-tez dezinfeksiya edin. Burununuzun içinə və gözlərinizə çirkliliyə əllərlə toxunmayın. Xəstələrin ətrafında olanda üz maskası geyinmək imkanı varsa istifadə edin.

Bu məlumat "www.etibb.org" saytıdan götürülmüşdür.

Təkrarlanan bronxiti hallarını ciddi qəbul edin. Onlar xronik bronxiti, astma və digər ağciyər xəstəliklərinə səbəb ola bilər. Əgər sizdə xronik bronxiti varsa və eyni zamanda siqaret çəkirsinizsə bu ağciyər xərcənginə səbəb ola bilər. Kəskin bronxitin müalicəsində əsas məqamlar: Dincəlmək, çox həcmdə maye qəbul etmək, öskürək əleyhinə müalicə olunmaqdır.

Hər kəsin sevdiyi meyvə - PORTAĞAL

Portağal – alman mənşəli sözdür, mənası “çin alması” deməkdir. Portağal ağır və əllə toxunulduqda bərk olmalıdır. Portağalı bıçaqla kəsmək olmaz, dilim-dilim yemək lazımdır. Orta əsrlərdə müxtəlif xəstəliklərin müalicəsində ondan geniş istifadə edilmişdir. O cümlədən:

- Portağal maddələr mübadiləsini yaxşılaşdırır, qanda şəkəri azaldır. Diabetli xəstələrə portağal şirəsi içmək məsləhət görülür.

- Portağal orqanizmin bütün funksiyalarını aktivləşdirir, əsəbləri və beyini möhkəmlədir.

- Portağal (və ya şirəsi) yeməkdən ən azı 20 dəqiqə əvvəl qəbul edilməlidir. Əks təqdirdə həzmetmə orqanları xəstəlik tapı bilər və həzm etmə çətinləşər.

- Portağal (və ya şirəsi) yeməkdən yarım saat əvvəl qəbul edildikdə iştahı açır, bağırsaqların fəaliyyətini yaxşılaşdırır, xüsusilə qəbizliyin müalicəsində çox kömək edir.

- Portağal şirəsi görməni yaxşılaşdırır, diş ətinə möhkəmlədir, əsəb sistemini bərpa edir, artıq piylənməni aradan aparır, qan damarlarının işini qaydaya salır, infeksiyadan qoruyur, ömrü uzadır. Xəstələrə şirəni həm xalis, həm də suyla qatararaq vermək olar.

- Dişləri və diş əti xəstə olanlar müntə-

zəm olaraq bir neçə həftə portağal şirəsi içməlidir.

- Portağal şirəsi hətta qastrit və on iki barmaq bağırsağ xorası olanlara da kömək edir. İfrazat orqanları pis işləyənlərə isə portağal şirəsinin içilməsi məsləhət görülür.

- Portağal bədəndəki lazımsız maddələri çıxarır, iltihabı sağaldır.

- Yatmadan əvvəl portağal yemək olmaz.

- Portağalın qurudulmuş qabığı iştaha açır, soyuqdəymə, öskürək zamanı, pıscassəli yaralarda işlədilir.

- Portağalın qabığı böyrək, bağırsağ xəstəlikləri və sidik kisəsinin daşının müalicəsində istifadə olunur.

- Qızdırma zamanı portağal qabığı toz halına salınıb, hər gün 2-3 dəfə

- qəbul edilməlidir. Yüksək hərərət zamanı (artrit varsa) hər vaxt portağal şirəsi içilə bilər.

Portağalın zərərli cəhətləri: Bu günə qədər mütəxəssislər arasında portağalın zərərli cəhətləri ilə bağlı mübahisə gedir. Mütəxəssislər hesab edirlər ki, mədə-bağırsaq xəstəlikləri olan insanlar üçün bu meyvə zərərli ola bilər. Portağal yeyərkən "qızıl orta"nı tapmaq lazımdır. Bu məqamda dahi şair Nizami Gəncəvinin məşhur misralarını yada salmaq münasib olardı: Bir inci saflığı varsa da suda, Artıq içiləndə dərd verər o da.

Portağalli toyuq filesi salata

İstifadə olunan ərzaqlar:

300 qr. toyuq filesi 3-4 ədəd portağal 200 qr. təzə xiyar mayonez duz Hazırlanması: Toyuq ətini qaynadıb bişirin və xırda - xırda doğrayın. Portağalı yuyun və onu xüsusi bıçaq vasitəsi ilə dairəvi ziq-zaq şəklində kəsin. İki hissəyə bölün. Portağalın içərisini boşaldın. Portağalın iç hissəsini də xırda - xırda doğrayın. Xiyarı yuyub xırda - xırda doğrayın. Sonra toyuq ətini, xiyarı və portağalı qarışdırın və zövqə görə duz, istiot vurun. Üzərinə mayonez əlavə edib yenidən qarışdırın. Sonra içi boşaldılmış portağal qabığının içərisini hazırladığınız salatla doldurun. Salatın üstünü müxtəlif giləmeyvələr ilə bəzəmək olar.

İtaliya şəhərində portağal döyüşləri

İtaliyanın şimalındakı İvrea şəhərində 3 gün davam edən karnaval rəvayəti ilə bağlıdır. Qatılanlar bir-birlərini portağal atəşinə tutur. Bu XII əsirdən gələn bir ənənədir.

Qədim hekayədə dəyirmançı qızı, Markus adlı zalım hökmdarın yaxın-

lıq təklifini rədd edərək onun boynunu vurur.

Deyənlərə görə o gündən bəri qeyd olunan bayramda məhz hökmdarla sadə adamların tutuşması səhnələri canlandırılır.

Portağallar isə tiran hökmdarının kəsilmiş başının rəmzidir.

3 gün ərzində davam edən meyvə döyüşlərində tədarük edilmiş 500 ton portağal istifadə olunur.

Enerji gətirən içki

Stəkanda 1 çay qaşığı şəkər və bir az duz, az miqdar qaynar suda əridilir. Sonra ona 1 çay qaşığı təzə sıxılmış portağal şirəsi əlavə olunur. Stəkan soyuq su ilə doldurulur, qarışdırılaraq içilir. Bu içkidən marafonçular da istifadə edirlər.

Portağal maskası

Tərkibi:

2 çay qaşığı un

1 ədəd portağalın təzə sıxılmış şirəsi

Kosmetoloqlar bu maskanı hər növ dəriyə, xüsusilə quru və nəm olana, məsləhət görürlər.

Portağal şirəsini unla yaxşıca qarışdırırlar və əmələ gəlmiş kütləni üzə sürtdükdən sonra, üzünü tənzif, ya da burun üçün kəsik qoymaq şərtilə, bir qədər möhkəm parçadan xüsusi maska ilə örtürlər. 15-30 dəqiqədən sonra maskanı nəm pambıq tamponla ehtiyatla təmizləyərək, üzünü sarı su ilə yüngülcə yaxalayırırlar.

LƏZZƏT DÜNYASI

Aygün MƏMMƏDZADƏ

YAŞIL MƏRCİLİ ƏRİŞTƏ SUPU

Ərzaqlar:

- 1 stəkan yaşıl mərcimək
- ½ stəkan ərişdə
- 3 x.q. qiymə
- 1 ədəd soğan
- 1x.q. un
- 2 x.q. tomat pastası
- 2 x.q. quru nanə
- 3 x.q. kərə yağı
- Duz

Hazırlanması:

Mərciməyi yuyub axşamdan ilıq suya qoyun. Soğanı xırda doğrayıb 1 xörək qaşığı kərə yağında qovurun. Qiyməni əlavə edin, qovurduqdan sonra unu da əlavə edin. Tomat pastasını əlavə edib 4 stəkan qaynar su tökün. Mərciməyi qatıb qaynamağa qoyun. Mərcimək yumuşalanda duz və ərişdəni əlavə edin. Ərişdə bişəndən sonra ocaqdan götürün. Qalan kərə yağını tavada qızdırın, üzərinə nanəni tökün ərişdə supuna qatın.

KARTOFLU MUFFİN

Ərzaqlar:

- 3 yumurta
- 2 kartof
- 1 qırmızı bibər
- 1armudu stəkan süd
- 1 su stəkanı fındıq yağı
- Bir az şüyüd
- 6-7 ədəd qara zeytun
- 100 q. holland pendir
- 1 kabartma tozu
- 3-4 yemək qaşığı un (təxmini)

Hazırlanması:

Kartoflar bişirilir. Bir qabın içinə yumurta, süd, fındıq yağı, rəndələnmiş holland pendiri töküb qarışdırırıq. Soyutma kartofları rəndələyib əlavə edirik. Şüyüd, bibər və zeytunları doğrayıb qarışığa tökürük. Unu və kabartma tozunu da əlavə edib qarışdırmağa davam edirik. Fırın qabına kek qablarını qoyuruq, kekin rahat çıxması üçün kağız qabları yerləşdiririk. Qarışığı qablara tökürük, öncədən 170 dərəcə isidilmiş fırında bişiririk. Nuş olsun!

BANANLI KARAMELLİ KEK

Üzəri üçün:
1 paket krem
1 armudu stəkan
toz şəkəri
3 ədəd banan

Ərzaqlar:
3 yumurta
1 su stəkan toz şəkər
1 armudu stəkan süd
1 armudu stəkan duru yağ
1 paket qabartma tozu və vanil
1 xörək qaşığı kakao
1 armudu stəkan çəkilmiş fındıq
4 xörək qaşığı təpələmə un

Hazırlanması:

Piroq qabı yoxdursa yumru şüşə qabdan istifadə edə bilərsiniz. Qabın hər yerini yumşaq marqarinlə yağlayırıq. Üzərinə fındıqları səpirik. Qabın içinə yumurtaları qırırıq, üzərinə toz şəkəri əlavə edərək mikserlə ağıncaya qədər çalırıq. Üzərinə süd, duru yağ, kakaonu töküüb çalmağa davam edirik. Sonra ələklə vanili, qabartma tozunu və unu əlavə edərək qarışdırırıq.

Qarışıq bir az axıcı olmalıdır. Fındıqların üzərinə qarışığı boşaldırıq, öncədən 180 dərəcə qızdırılmış sobada bişməyə qoyuruq. Bir tərəfdən də karameli hazırlayaq. Tavaya şəkər tozunu boşaldıb ocaqda vaxt odna əriməyə qoyuruq. Toz şəkər əriyib rəngi qəhvə rəngi olduqda üzərinə kremi tökürük. Taxda qaşığıla tez-tez qarışdırırıq. Kremi tökdükdən sonra şəkər qatılacaq, vaxt odna qaynatdıqca şəkər yavaş-yavaş əriyəcək. Şəkər kremə birlikdə əridildikdən sonra altını söndürürük. Sobadan çıxan kekin fındıqlı hissəni servis qabına qoyuruq. Bananları dilimləyib kekin üzərinə düzürük. Sonra üzərinə hazırladığımız karameli töküüb servis edirik. Əgər karamel qatı olarsa, isidib əridə bilərsiniz. Nuş olsun!

ASAN TÜRK EV PAXLAVASI

Ərzaqlar:

3 yumurta
1 su stəkanı süd
1 su stəkanı duru yağ
1 ədəd qabartma tozu
Yarım çay qaşığı sirkə
(bir az, az olsun)
Yarım çay qaşığı duz
Qoz və ya fındıq ləpəsi çəkilmiş
200 q. kərə yağı
Qarğıdalı nişastası
Un

Hazırlanması:

Yumurtanı, süd, duru yağ, sirkəni, qabartma tozunu xəmir yoğuran qaba boşaldırıq və ala bildiyi qədər un əlavə edərək yumşaq xəmir yoğururuq. Hazırladığımız xəmiri 30 eyni hissəyə bölürük. Bu hissələri tək-tək boşqab böyüklükdə açaraq aralarına nişasta səpib 10-10 üst-üstə qoyuruq və üç hissə alırırıq.

Açdığımız xəmirləri 10-10 olaraq list böyüklüyündə təkrar açırıq. List yağlanır bir hissəni listə yerləşdirib arasına ləpə səpib üst-üstə qoyuruq. İstədiyiniz formada kəsə bilərsiniz. Üzərinə bərabər olmaqla əridilmiş kərə yağını tökün və üstü qızarana kimi bişirin.

Şərbətin hazırlanması:

Suyu və şəkər tozunu qazana töküüb 5 dəqiqə qaynatdıqdan sonra içinə bir neçə damcı limon suyu sıxıb 1-2 dəqiqə qaynadıqdan sonra ocaqdan götürürük. Soyuq paxlavanın üzərinə isti şərbəti tökürük. Nuş olsun!

Şərbəti üçün:

4 stəkan şəkər
tozu
5 stəkan su
Bir neçə damcı
limon suyu

Gəncliyə Yardım Fondunda sertifikat mərasimi

22 dekabr 2012-ci il tarixində Gəncliyə Yardım Fondunun konfrans zalında fondun nəzdində təşkil olunmuş növbəti kompyuter, ingilis dili, rus dili və ebru kurslarını müvəffəqiyyətlə bitirmiş müdavimlərə sertifikatların təqdim olunması mərasimi keçirilmişdir.

Tədbir Azərbaycan respublikasının dövlət himni ilə açıq elan edildi. Mərasimdə giriş sözü ilə çıxış edən Gəncliyə Yardım Fondunun prezidenti Ahmet Tecim tədbirdə iştirak edən bütün qonaqları salamladı və qloballaşan dünyada xarici dilləri və kompyuter elm-lərini öyrənməyin əhəmiyyətindən danışdı. Natiq öz çıxışında günü-gündən inkişaf edən Azərbaycanda gənclərə göstərilən dövlət qayğısını xüsusi qeyd etdi.

Tədbirdə çıxış edən gillət vəkilləri Hikmət Atayev və Sevinc Hüseynova bütün tələbələrə bu gözəl gün münasibətilə təbrik etdilər və Gəncliyə Yardım Fondunun bu uğurlu fəaliyyətlərini yüksək qiymətləndirdiklərini bildirdilər.

Tədbirdə tələbələrə öz təbrikini yumor dolu çıxışı ilə çatdıran aktyor Elməddin Cəfərov gəncliyimizin milli ruhda yetişməsinə çox sevindiğini qeyd etdi.

Qeyd edək ki, mərasimdə 68 nəfərə sertifikat təqdim edildi. Bu sertifikatlardan 8-i ebru 16-sı kompyuter, 15-i ingilis, 14-ü rus və 15-i ingilis dili danışıq kurslarını müvəffəqiyyətlə bitirmiş tələbələrə təqdim edildi.

Bakıda Mövlana işığına toplaşdılar

Bakıda Mövlana Cəlaləddin Ruminin vəfatının ildönümü münasibətilə “Mövlana Mənəviyyatının İşığında” adlı geniş tədbir keçirilib. Lent.az-ın məlumatına görə, “Yeni Üfüq” Mənəvi İrsin Təbliği İctimai Birliyinin təşkilatı ilə keçirilən tədbirdə birlik sədri Sevinc Əzimbəyli çıxış edərək, bütün Türk İslam dünyasının sevimlisi, eşq pərvanəsi olan Allah dostu Mövlana xəzinəsinə üz tutduqlarını bildirib.

Rəhbərlik etdiyi birliyin yarandığı gündən ölkədə milli və mənəvi dəyərlərin təbliğ olunması yolunda ardıcıl olaraq sistemli şəkildə maarifləndirmə işi apardığını deyən Sevinc Əzimbəyli bildirib ki, bugünkü tədbirin əsas məqsədi Mövlana irsindən bəhrələnməkdir.

Tədbirdə Türkiyə səfirliyinin nümayəndələri çıxış edərək, Mövlana şəxsiyyətindən danışaraq, böyük Mövlana dünyasından və onun ibrət dolu mübarək kəlamlarından söz açıblar.

Həmin gün Türkiyəli ilahiyatçı Hüseyin Algülün yenidən işıq üzünü görmüş “Kərbəla Qanayan Yara Ürək Sızıldan Faciə” adlı kitabının təqdimatı da keçirilib. Əsərin elmi redaktoru, təqdimat müəllifi Qarabağ Seyid Ocaqlarının təmsilçisi, şərqşünas Seyid Camal Əzimbəyli bu kitabın gerçək Kərbəla hadisəsinin, İmam Hüseyin qiyamının doğuran səbəbləri eləcə də şəhadətinin fəlsəfəsi mövzusunda ölkə müsəlmanlarının maarifləndirilməsi yolunda olduqca tutarlı elmi-dini mənbə olduğunu vurğulayıb.

